

LICHAMELIJKE OPVOEDING

KONINKLIJKE VERENIGING VAN LERAREN LICHAMELIJKE OPVOEDING

Topic: Methoden

Jaargang 93

Schoolsport

20 mei 2005

CAO-VO 2005/2006

LO in Suriname

6

KVLO
vereniging

KVLO

Het hoofdbestuur van de KVLO zoekt wegens het gebruik maken van de FPU-regeling door de huidige functionarissen per 1 augustus een

Stafmedewerker Individuele Rechtspositie (m/v); 0,6 fte **Stafmedewerker Schoolsport (m/v); 0,5 fte**

De aanstellingen vinden plaats via een vrijstelling van school.
De werkzaamheden vinden plaats binnen het algemene KVLO beleid.

De functie stafmedewerker IRP:

- het behartigen van de rechtspositionele belangen van individuele leden van de KVLO door middel van het verstrekken van informatie en het geven van juridische adviezen
- het bemiddelen en het voeren van onderhandelingen met bevoegde gezagsorganen
- het verlenen van individuele rechtsbijstand inclusief het voeren van gerechtelijke procedures
- het verzorgen van publicaties over juridisch relevante zaken
- het afstemmen van beleid met betrekking tot arbeidsvoorwaarden en onderwijskundige zaken
- het vertalen van individuele belangenbehartiging naar algemene belangenbehartiging.

Uw profiel:

ALO-opleiding, gevolgd door een afgeronde studie Nederlands Recht
kennis van het arbeids-, sociaal zekerheids- en het bestuursrecht strekt tot aanbeveling
academisch werk- en denkniveau
goede communicatieve vaardigheden
zelfstandig kunnen werken
collegiaal kunnen samenwerken.

Wij bieden:

een (zelf)verantwoordelijke en afwisselende functie met ruimte voor eigen initiatieven en persoonlijke groei
een aantrekkelijke werkomgeving met fijne collega's
salarisindicatie: op basis van vrijstelling school.

*Inlichtingen voor de functie stafmedewerker IRP zijn te verkrijgen bij mr. P.A. Keur en mw. drs. B. Zandstra.
Inlichtingen voor de functie schoolsportmedewerker zijn te verkrijgen bij dhr. O. Erken en mw. drs. B. Zandstra.*

De functie stafmedewerker Schoolsport:

- opzetten en coördineren van het KVLO school-sportprogramma
- participeren in 'Mission Olympic'
- onderhoud en beheer van www.schoolensport.nl (o.a. wedstrijdschema's)
- overleg en samenwerken met sportbonden
- verzorgen van publicaties over schoolsportactiviteiten
- vergroten van het aantal deelnemers aan school-sportactiviteiten
- meedenken over een nieuw beleidsplan school-sport.

Uw profiel:

ALO-opleiding
ICT en web deskundigheid
ervaring en affiniteit met schoolsport
stressbestendig en flexibel (piekbelastingen)
collegiaal en oplossingsgericht
goede communicatieve vaardigheden
goed kunnen samenwerken
zelfstandig kunnen werken

De mogelijkheid bestaat - bij gebleken bekwaamheid - de functie uit te breiden met 0,1 fte, als technisch ondersteuner van de webmaster van de KVLO.

*Geïnteresseerden worden uitgenodigd voor 3 juni een brief met CV te sturen aan:
Secretaris KVLO, Postbus 398, 3700 AJ Zeist. Telefoon: 030 692 0847*

INHOUD

TOPIC: METHODEN

Ook voor ons vak zijn vele boeken beschikbaar. Wat zijn beweegredenen om boeken te gaan gebruiken? Wat is er zoal op de markt? Op welke wijze wordt een keuze gemaakt? Op deze en andere vragen hoopt dit topic een antwoord te geven. Daarnaast een verhaal over een bijzondere kant van ons vak. We leggen u ook enkele prikkelende stellingen voor en hopen dat er goed op wordt gereageerd.

6

BEWEGINGSONDERWIJS UIT EEN BOEK

Hans Dijkhoff

8

BASISLESSSEN BEWEGINGSONDERWIJS DEEL 3

Willeke Alkema

10

OVER HET HOE EN WAAROM VAN HET GEBRUIK

Eric Pardon

12

LEREN SPELEN DOOR SLIM TE VOETBALLLEN (1)

Verschillende spelen lijken op elkaar. Twee partijen strijden om een bal op een gegeven speelveld. Men mag in elkaars gebied komen om de bal te veroveren. Naast het veroveren van de bal kun je meerdere andere thema's onderscheiden.

Als we de overeenkomsten goed kunnen zien, wordt de transfer groter en leren we beter spelen.

Edwin Timmers

16

25 JARIG BESTAAN VAN VLOSS SURINAME

Ook Suriname heeft een vereniging die de belangen van lichamelijke opvoeding en de docenten daarin behartigt. De Vereniging Lichamelijke Opvoeding Sport en Spel bestaat dit jaar 25 jaar. Op uitnodiging van voorzitter Iwan Tsjeng zijn enkele Nederlandse docenten in Suriname geweest voor het geven van enkele workshops.

Dennis Witsiers

19

DE SHUTTLE RUN TEST

In dit korte artikel wordt verteld wat de shuttle run test inhoudt en wat je als docent kunt hebben aan de verkregen info van deze test.

Wim Niesing

21

PRAKTIJK

22

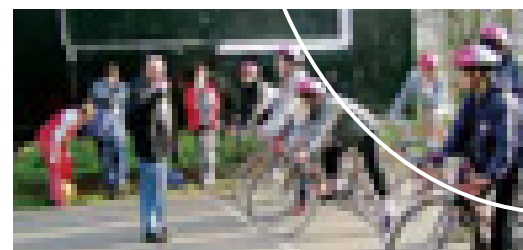
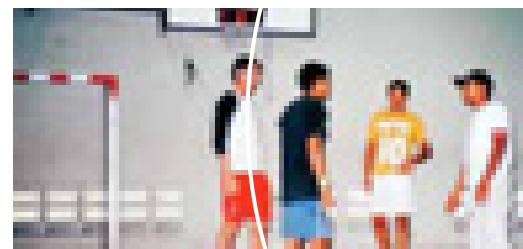
HOGER DAN HOOG (2)

Bas Baremans

26

PIRAMIDES BOUWEN (2)

Reginald Leper

RUBRIEKEN

Eerste pagina 5 Boeken 30 Collega's overzee 32 Ter discussie 38 Aan de bak in het vak 44 Laatste pagina 46

EN VERDER

Einduitslagen Nederlandse kampioenschappen / Theo Boekhorst 20 Accent College organiseert mee / Dinah Heinsbroek 29

Gymnastiek een volkszaak (9) / J. Steendijk-Kuijpers 34 Sfeervol NK minitrampoline springen / Pieter Matthijssse 36 De CAO-VO 2005/2006

/ Jilles Veenstra 40 Pesten op school, hoe ga je ermee om? 42 Adviseur sport en bewegen senioren / Helmi Timmermans 43

Cursus beroepsprofessionalisering LO (1)

Per september 2005, start

De cursus beroepsprofessionalisering voor leraar lichamelijke opvoeding

Aansluitend op je eigen praktijk, richt deze cursus zich op 3 thema's:

1. Optimaliseren van bewegingsactiviteiten
2. Ontplooien van een bewegingsperspectief
3. Organiseren van bewegingsonderwijslessen

De cursus bestaat uit zes bijeenkomsten. Uitgangspunt is een vraaggestuurd en verdiepend programma, waarin de leerwens van cursist een belangrijke plek inneemt. Cursisten worden gestimuleerd een eindopdracht te maken die een meerwaarde voor de sectie en/of school kan betekenen.

Nieuwsgierig?

bel of mail voor een informatiepakket

Paul Schalkwijk: 038-4699037

Pm.Schalkwijk@Windesheim.nl

Van personeel tot personeel

KVLO

**Dat U veel geld kunt
besparen met onze
KVLO pakketpolis
wist U al**

Maar dat U via de pakketpolis ook op vakantie zou kunnen naar Brazilië, dat wist U vast nog niet!

Hoe? Kijk snel op onze vernieuwde website

www.kvlo-verzekeringen.nl

Financieel Advies Centrum verzorgt uw

- Privé verzekeringen
- Ziektekosten
- Hypotheken
- Pensioenen

Bel voor meer informatie: 020-4560088

Financieel Advies Centrum
Postbus 9030
1180 MA Amstelveen
Fax: 020-4412813
E-mail: info@fac.nl

Financieel Advies Centrum viert met U het 5 jarig bestaan van de Pakket Polis

Voor alle klanten die aan het eind van dit jaar een Pakket Polis bij ons hebben lopen betekent dat dat U naast de al heel aantrekkelijke premie kortingen ook nog eens mee dingt naar een volledig verzorgde vakantie reis naar Brazilië!!

[http://www.rtl.nl/\(/reizen/yorintravel/\)/components/reizen/yorintravel/2002/12_december/stad/salvador.xml](http://www.rtl.nl/(/reizen/yorintravel/)/components/reizen/yorintravel/2002/12_december/stad/salvador.xml)

SALVADOR de Bahia Brazilië

Yorin travel besteedde er al maar liefst 2 keer aandacht aan Bahia het echte Brazilië, niet het op Spanje lijkende noorden (Fortaleza) of het zeer heftische zuiden (Rio – Sao Paulo). Maar de ongerepte schoonheid van Bahia.

Kijk voor meer informatie maar eens op de Yorin site.

- De plek waar het Yorin team verbleef ligt zo'n 40 kilometer boven de grote stad Salvador.
- Wordt door een Nederlander geleid en heeft heel veel mogelijkheden naast zalig niets doen.
- Kijk gerust rond op de website.

In december wordt bij onze cliënten onder de bezitters van een pakket polis deze fantastische reis verloot.!

IDENTITEIT VAN HET VAK IN HET GEDING

EERSTE PAGINA

DOOR GERT VAN DRIEL

Het zijn spannende tijden voor de toekomst van de lichamelijke opvoeding op school. In de achterliggende jaren heeft het vak zich zowel in het voortgezet onderwijs als in het basisonderwijs in een zekere rust kunnen ontwikkelen. Via de minimum lessentabel was de hoeveelheid lestijd verzekerd en kon de aandacht uitgaan naar de uitwerking van kerndoelen en eindtermen in leerplannen op schoolniveau. Door de inzet van collega's en ondersteund door het werk van SLO en APS is er op vele plaatsen hard gewerkt om het vak tot een herkenbaar en serieus onderwijsleervak te maken. Zonder de bestaande verschillen met betrekking tot de doelen en methoden te ontkennen is daarbij vooral gewerkt aan een gemeenschappelijke visie. Daarbij wordt het vak gezien als een leervak met als doel leerlingen te introduceren in de bewegingscultuur. Vrij vertaald komt het erop neer dat leerlingen moeten leren bewegen, moeten leren om samen te bewegen en moeten leren over bewegen.

Een positieve ontwikkeling, die zeker veel heeft opgeleverd en waar we als vakgenoten tevreden over kunnen zijn. Ook buiten de direct eigen kring is de kwaliteit van dat werk meerdere malen vastgesteld, bijvoorbeeld in de evaluaties van de basisvorming door de onderwijsinspectie. Maar ook in het onderzoek onder leerlingen naar hun voorkeur voor vakken op school, waarbij lichamelijke opvoeding veruit als populairste vak uit de bus kwam.

Ondanks de hierboven geschetste ontwikkeling binnen het vak wordt dit niet door iedereen gezien of inderdaad als positief gewaardeerd. En daarmee komt de legitimering en doelstelling van het vak opnieuw onder vuur te liggen.

Als eerste natuurlijk via de beschermde status in het voortgezet onderwijs, ingezet door het voorstel van de 'eigen' minister om de urenverplichting voor lichamelijke opvoeding af te schaffen. Maar ook de daaraan voorafgaande globaliseringslag over alle kerndoelen en eindtermen en het ingezette vernieuwingsbeleid voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs kunnen gezien worden als aanslagen op een zorgvuldig opgebouwde identiteit.

Ook van buiten het onderwijs zien wij dat er kritiek is op de invulling van het vak en nemen de aanspraken toe in aantal, maar ook in diversiteit.

Zo maar een greep.

'Lichamelijke opvoeding zou meer mee moeten gaan met de eigen tijd en meer attractieve en trendy bewegingsvormen uit de bewegingscultuur aan moeten bieden aan jongeren.'

'Lichamelijke opvoeding moet zich meer richten op de vorm en inhoud van de georganiseerde sport: lichamelijke opvoeding moet sportonderwijs zijn.'

'Sportclubs op scholen zouden de functie van de verenigingssport over kunnen en moeten nemen.'

En bij de presentatie van het onderwijsjaarverslag 2003/2004 stelt de onderwijsinspectie (www.onderwijsinspectie.nl):

'Veel scholen lijken het probleem van overgewicht bij leerlingen te onderschatten. Ze komen pas in actie, als kinderen aantoonbaar te dik zijn. De onderwijstijd die voor bewegen wordt ingepland is op veel scholen al jarenlang gelijk, terwijl steeds meer leerlingen kampen met overgewicht.'

Het zijn belangrijke signalen van buiten het onderwijs over de plaats en functie van de lichamelijke opvoeding in ons schoolsysteem. Het lijkt verstandig deze aanspraken serieus te nemen en te onderzoeken op de mogelijkheden. Nieuwsgierigheid en dienstbaarheid zijn daarbij betere raadgevers dan zelfgenoegzaamheid vanuit een bestaande positie.

Oproep aan de leden: actiel zie pagina 37

COLOFON

LICHAMELIJKE OPVOEDING is een uitgave van de Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding (KVLO)

Redactie: Hans Dijkhoff (eindredacteur) Jacqueline Tangelder (redactiemedewerkster) **Redactieraad:** Harry Stegeman (vz), Hilde Bax, Marianne van Bussel-Schippers, Bert Boetes, Lars Borghouts, Danny van Dijk, Ernst Hart, Maarten Massink, Chris Mooij, Eric Pardon. **Redactieadres:** KVLO, Postbus 398, 3700 AJ Zeist, e-mail: redactie@kvlo.nl
Abonnement Lichamelijke Opvoeding: Jaarabonnement € 55,- (buitenland € 80,-) Losse nummers € 3,- (excl. verzendkosten) **Handelsadvertenties:** Bureau Van Vliet BV, Passage 13-21, Postbus 20, 2040 AA Zandvoort. fax: 023 5717680 e-mail: zandvoort@bureauvanvliet.com www.bureauvanvliet.com **Verschijningsdata 2005:** 21 jan., 11 feb., 11 maart, 1 april, 29 april, 20 mei, 17 juni, 8 juli, 19 aug., 9 sep., 30 sept., 21 okt., 18 nov., 9 dec. **Druk:** Drukkerij Giethoorn Ten Brink, Postbus 41, 7940 AA Meppel. Tel.: 0522 855111.
Vormgeving: FIZZ new media solutions, Stationsweg 29, 7941 HC Meppel. Tel.: 0522 246162. **DTP:** Jan Ottens, Drukkerij Giethoorn Ten Brink. Aanbieding en plaatsing van teksten en foto's houdt tevens mogelijk gebruik op de KVLO-website in, uiteraard met vermelding van auteur en fotograaf. Overname van artikelen is alleen toegestaan met bronvermelding en na goedkeuring van de auteur. De redactie is verantwoordelijk voor de samenstelling. Niet alle artikelen behoeven de (volledige) instemming van de redactie te hebben. Mededelingen vanwege de vereniging en artikelen, die het beleid van de vereniging raken, zijn voor verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur. **Dagelijks bestuur KVLO:** G. van Driel, voorzitter mw. drs. B. Zandstra, secretaris mw. M. G. van Bussel-Schippers, penningmeester e-mail: bestuur@kvlo.nl **De afdeling rechtspositie is dagelijks bereikbaar van 12.30 tot 16.30 uur** Bezoekadres: Zinzendorffaan 9. e-mail: irp@kvlo.nl **Ledenadministratie:** abonnementen en personeelsadvertenties: KVLO, Postbus 398, 3700 AJ Zeist. fax: 030 6912810 e-mail: ledenadm@kvlo.nl www.kvlo.nl Opzeggingen dienen aangetekend te geschieden vóór 1 december van het lopende jaar (kandidaatleden vóór 1 augustus). De opzeggingen worden door de KVLO bevestigd. Contributie KVLO: zie de website of neem contact op met onze ledenadministratie **Secretariaat Thomas Groepering:** Drs F. Huijboom, P. Potterstraat 26, 5143 GX Waalwijk, tel.: 0416 333022, e-mail: fred.huijboom@wxs.nl **ISSN-nummer: 0024-2810**
Telefoon: ledenadministratie 030 693 7676, algemeen 030 692 0847

BEWEGINGSONDERWIJS UIT EEN BO

Dit topic heet Methoden in het onderwijs. Er zijn in de loop der jaren heel wat leermiddelen voor met name het voortgezet onderwijs op de markt gekomen. Zijn dit allemaal methoden? Dit is niet het geval. In dit artikel een overzicht van wat er zoal verschenen is. Door Hans Dijkhoff

Onder invloed van de veranderingen in het onderwijs zijn er voor alle vakken nieuwe methoden op de markt gekomen. Dit was zo bij de invoering van de basisvorming en ook bij de invoering van de tweede fase. De komende veranderingen in het onderwijs worden door de onderwijsuitgevers aangegrepen om wederom nieuwe uitgaven in de markt te zetten. Ook voor ons vak is het nodige gepubliceerd en zal er nog veel volgen.

TERREINAFBAKENING

Laten we voor de duidelijkheid eens kijken wat een methode is. In de 'Van Dale' staat het als volgt omschreven: '1 vaste, weldoordachte manier van handelen om een bepaald doel te bereiken; 2 (in het bijz.) leerwijze bij het onderwijs, syn. *Leerplan: de methode van Fröbel*; 3 leerboek: *methode voor de Franse taal* 4 wijze van handelen bij een wetenschappelijk onderzoek: *de analytische, de synthetische methode*'. We kunnen met verklaring 2 en 3 voor dit topic het best uit de voeten. De definities houden echter meteen in dat we niet bij alle boeken over LO die zijn verschenen van een methode kunnen spreken. We houden het daarom vanaf nu op de term leermiddelen.

INDELING

Zoals gezegd is er behoorlijk wat geschreven. Allereerst zijn er methoden, ook als zodanig aangekondigd, waarin een bepaalde wijze van werken voorgestaan wordt. Ze beslaan vrijwel altijd alle domeinen. Er is lectuur naar onderwijssoort (BO, vmbo, havo/vwo, mbo), boeken die naast bewegen andere domeinen behandelen (bewegen en samenleving, bewegen en gezondheid), thematisch ingedeelde boeken, boeken met één onderwerp, er zijn verzamelwerken van oefenstof of combinaties van bovenstaande werken. En tot slot zijn er ook uitgaven gericht op de docenten. Hoewel er tegen iedere indeling wat kan worden ingebracht, hanteren we de indeling naar onderwijssoort en daarnaast de methoden. Boeken die daarin niet te plaatsen zijn vallen in de buitencategorie. Wat ook een criterium is geweest is het jaar van uitgifte of herziening. Dit moest in ieder geval in het laatste decennium van de vorige eeuw of later zijn. Voor een compleet overzicht van alles wat er op de markt is verwijzen we naar de NCIL-overzichten, uitgegeven door de SLO.

ONDERWIJSOORT

Gymnastiek wat, hoe, waarom: de lichamelijke opvoeding in de basisvorming

Jan Luiting Fonds, 2002

Docentenhandleiding

ISBN: 907233535X

Leerlingboek

ISBN: 9072335317

Lichamelijke opvoeding voor het middelbaar beroepsonderwijs

Daeter, 1994,

ISBN: 9073753104

MBO

Lichamelijke opvoeding vmbo

Albert Sickler b.v., 2002

Docenten cd-rom

ISBN: 9072594223

Leerlingboek

ISBN: 9072594215

Tijd voor bewegen: bewegingsonderwijs in de tweede fase van het voortgezet onderwijs

Jan Luiting Fonds, 2000

ISBN: 9072335236

VO/tweede fase

Lichamelijke opvoeding voor de tweede fase gemeenschappelijk deel

Serie gericht op vernieuwingen voor lichamelijke opvoeding in de tweede fase van het VO. De katernen bevatten studiewijzers, aanwijzingen voor de studielast, lesplannen, oefeningen met uitgebreide toelichting en aanwijzingen ten behoeve van de beoordeling. Het gaat om praktische toepasbaarheid en zelfstandig werken. De opzet is thematisch. Er zijn docentenhandleidingen en leerlingboeken. Ook is er een videoband. De info is te zien op de site www.eduactief.nl.

(LO1)

Edu-Actief, 1998 tot 2000

VO/tweede fase

Werkboek bewegingsonderwijs voor de basisvorming

Deze verzameling van oefenstof uit vijf bewegingsdomeinen (zwemmen is hierbuiten gelaten) is gericht op de docenten die het vak geven en zelf hun vakwerkplan willen invullen

Publicatiefonds 't Web, 1994, 2002 (herzien)

ISBN: 9073218055

VO/basisvorming

METHODEN

Basislessen bewegingsonderwijs 1. Deelschoolwerkplan en de praktijk

Elsevier, 1999

ISBN: 9035214773

Basislessen bewegingsonderwijs 2, Spel
Elsevier, 2001
ISBN: 9035214781

Basislessen bewegingsonderwijs 3. Lessen voor leerlingen met een motorische beperking
Elsevier, 2002
ISBN: 9035222474

Allround (tweede editie)
Hier is een voorbeeld van een redelijk recente uitgave voor havo/vwo basisvorming en bovenbouw (1999) die al na vier jaar (2003) is herzien.
Daarnaast is er een methode voor de onderbouw en de bovenbouw van vmbo bijgekomen

In de vmbo-boeken staat de vaardigheidsontwikkeling centraal. Voor havo/vwo is het werkboek nieuw. Dit biedt de mogelijkheid tot verwerking van de stof in de praktijk. Door het ingebouwde leerlingvolgsysteem worden de prestaties van de leerlingen inzichtelijk. Tevens zijn er kijkopdrachten waarbij de leerling verslag doet van zijn observaties en eventuele tips opschrijft.

Leerboek vmbo onderbouw
ISBN: 9001546145

Leerboek havo/vwo onderbouw
ISBN: 9001546161

Leerboek vmbo bovenbouw
ISBN: 9001546153

Leerboek tweede fase havo/vwo
ISBN: 9001546188

Zo is er ook voor alle categorieën een werkboek, kijkwijzers voor sportonderdelen en spelcircuits en een video voor bewegen en muziek.

Op de site www.allround.wolters.nl een compleet overzicht.

Startschot! (herziene editie)
Edu-Actief, 2004

Wat voor *Allround gold* is ook van toepassing op *Startschot!*. Gebruik gaf aanleiding tot aanpassing/wijziging. Daarnaast komt er in 2005 een uitgave voor havo/vwo.
Theorieboek vmbo
ISBN: 9060534166

Praktijkboek vmbo
ISBN: 9060534158

Op de website van Edu-Actief vindt u de informatie: www.eduactief.nl

Tijd voor bewegen: bewegingsonderwijs in de tweede fase van het voortgezet onderwijs
Jan Luiting Fonds, 2000

Docentenhandleiding
ISBN: 9072335236

Leerlingboek
ISBN: 9072335228

BUITENCATEGORIE

Gezond spelen en sporten, Projectgroep Gezond Sporten
Vrieseborch v.o.f. Uitgeverij

Handleiding (1991)
ISBN: 9060763327

Werkbladen (1992)
ISBN: 9060763637

Uitgangspunt van dit pakket is dat bewegen een kwestie is van vaardigheid en kennis. Veel aandacht voor de blessurepreventie. Opbouw in vijf delen: voorbereiding en preventie; training en overtraining; spelen, sporten en mentale instelling; materiaal- en omgevingsfactoren; hulpverlening.

SLOT

Hiernaast zijn er van vele sporten boekjes verschenen al dan niet voor het onderwijs bestemd.

Enkele uitgeverijen zijn op het gebied van bewegingsonderwijs wat actiever dan andere: Edu-Actief, Elsevier, de Vrieseborch, Wolters-Kluwer. En uiteraard onze 'huisuitgever' het Jan Luiting Fonds. Deze lijst is niet volledig en heeft ook niet de functie volledig te zijn. Nogmaals voor alle uitgaven dient u de NICL-uitgave Mens- en Maatschappijvakken van de SLO te raadplegen.

CORRESPONDENTIE: redactie2@kvlo.nl

LICHAMELIJKE OPVOEDING ⑥ mei 2005

DEEL 3 VOOR LEERLINGEN

De beperking (b.v. ADHD, Erbse parese, spina bifida, spierdystrofie) staat beschreven. De gevolgen voor het bewegingsonderwijs én tips voor de leerkracht. Ook staat er in pictogrammen bij bij welke van de vier ingedeelde groepen voor deze handicap de meeste aanpassingen te vinden zijn.

Gebuurkte symbolen

Zie tekening/plaatje.

We hebben gekozen voor grofweg vier groepen.

M: de leerling met kenmerken van MND, ADHD

B: de leerling met een beperkte arm-en/of been functie

H: de leerling die gebruikmaakt van een handbewogen rolstoel

E: de leerling die gebruikmaakt van een elektrische rolstoel.

Praktijk

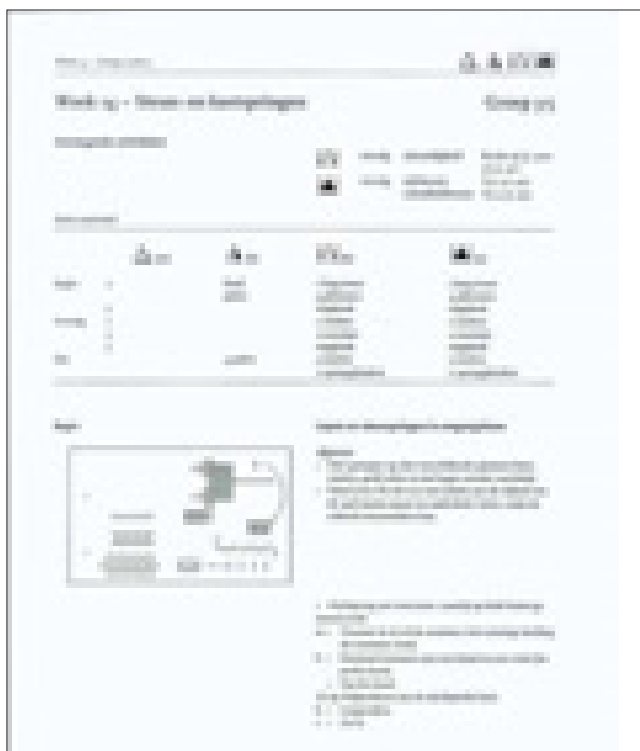
Naast een jaaroverzicht van de basislessen met daarbij de overzichten van de vervangende lesonderdelen per week staan de lesonderdelen rijvaardigheid (b.v. balanceren op de achterwielen) en vervangende activiteiten (zoals hindernisrijden, de bergetappe, tafeltennis) genoemd.

Eén materialenlijst inclusief prijzen en de firma's waar de materialen te koop zijn.

Natuurlijk ontbreken ook de belangrijkste adressen en telefoonnummers (voor b.v. aangepast sporten) niet!

INDELING PER LES

Zoals gezegd op de linkerbladzijde de 'gewone' les, op de rechter (op

gelijke hoogte voor beter overzicht) de aanpassingen voor de verschillende beperkingen. Als voorbeeld de rechterbladzijde van les 14 (attachment).

Bovenaan de vervangende activiteiten voor de rolstoelers als deze niet mee kunnen doen met een onderdeel van de les. Deze activiteiten staan achterin uitgebreid beschreven. Voorbeelden: onderdelen voor een rolstoelrijbewijs, zwaai- en schommelsituaties.

Daaronder staan op de rechterpagina de vervangende activiteiten en het extra materiaal wat nodig is. Beschreven voor welk onderdeel én voor welke beperking.

Over de auteur

Ze is in 1974 op een mytyschool (voor lichamelijk en dubbelgehandicapte kinderen) begonnen in een tijd dat er geen literatuur te vinden was over bewegingsonderwijs voor deze doelgroep.

Na een loopbaan van ongeveer vijftientig jaar (mytyschool, judo aan gehandicapten, buitenschool (LZ) en een middelbare school) is ze bij de ambulante begeleiding terechtgekomen, tegenwoordig samengevoegd in REC's (regionale expertise centra).

CORRESPONDENTIE: w.alkema@wolmail.nl

OVER HET HOE EN WAAROM VAN HET

In mijn werk als docent aan de Haagse Academie voor Lichamelijke opvoeding en dan in het bijzonder in mijn rol als stagebegeleider van studenten kom ik tijdens stagebezoeken diverse secties lichamelijke opvoeding op scholen tegen die op de een of andere manier een methode/boek gebruiken. In dit artikel gaat het over de motieven om een methode te gebruiken en over de manier waarop een methode gebruikt kan worden. Door: Eric Pardon

Laat duidelijk zijn, het betreft indrukken van mijzelf, gebaseerd op ervaringen, zonder dat er door mij een uitgebreid onderzoek over gedaan is. De stellingen die ik poneer zijn gedaan vanuit mijn gezichtspunt en kunnen mogelijk, vanuit een ander perspectief bekeken, worden ontkracht of worden genuanceerd, maar misschien ook worden bevestigd. Ik wil de lezers heel graag hiertoe oproepen: Hopelijk zijn de stellingen prikkelend genoeg om reacties uit te lokken.

Stelling 1

Secties lichamelijke opvoeding gebruiken een methode liever niet van A tot Z, maar ze halen delen uit verschillende methoden.

Misschien herkent u de situatie. De sectie die een of meerdere exemplaren in de gezamenlijke boekenkast heeft staan (of laat rouleren onder de sectieleden) om er 'kennis van te nemen' en om 'ideeën op te doen'. Dit is wat dan ook vaak gebeurt: men gebruikt wat toepasbaar is, soms maakt men een eigen versie 'op maat' voor gebruik in de les (plagiaat?). Mijn indruk is dat er maar heel weinig secties zijn die hun lessen volledig ophangen aan een methode (ik ben ze althans vrijwel niet tegengekomen...).

Vragen aan de lezers: Zit ik er naast? Zijn er secties die dit wel doen? Waarom hebben ze hiervoor gekozen? Wat zijn de ervaringen van deze secties?

Stelling 2

Docenten lichamelijke opvoeding vinden een methode (met een boek) niet goed voor het imago van het vak; het moet bewegen blijven.

Stelling 3

Docenten LO zouden meer met methoden en boeken moeten gaan werken om het imago van het vak op te krikken.

De opvattingen in stelling 2 als 3 kom ik met regelmaat tegen, en dan beide ongeveer even vaak. Ze staan ogenschijnlijk lijnrecht tegenover elkaar.

Aan de ene kant docenten die boeken en papierwerk in en rond de les als het ware verafschuwen: een les lichamelijke opvoeding moet vooral bewegen blijven. Elke minuut van de les die wordt besteed aan stilzitten is zonde van de tijd (dit is stelling 2 in haar meest extreme vorm).

Aan de andere kant voorstanders van methoden, die een theoretische onderbouwing aan het bewegen geven. Het gaat de docenten die stelling 3 aanhangen er ook om dat de leerlingen kennis en inzicht rond sport en bewegen vergaren. Sterker nog, het werken met een methode zou het vak meer aanzien geven (het vak wordt dan serieuzer genomen) en ervoor zorgen dat het vak 'echt mee gaat tellen'. Vragen aan de lezers: Aan welke kant staat u? Is er in uw ogen werkelijk sprake van deze twee kampen, of ligt uw waarheid ergens in het midden?

Stelling 4

Ouders vinden de aanschaf van prijzig een boek voor lichamelijke opvoeding een bezwaar. Ze zijn het niet gewend (zelf hebben ze vroeger alleen een sporttenu en gym schoenen hoeven aan te schaffen) en er is wel heel erg veel uitleg en verantwoording nodig voordat ouders (en soms ook schoolleiders) van de noodzaak zijn overtuigd.

Vragen aan de lezers: Is dit inderdaad het geval? Wat zijn de ervaringen op dit gebied van secties die een methode op de literatuurlijst hebben staan?

HET VELD

Om de 'praktijk' ook aan het woord te laten is de redactie op zoek gegaan naar secties lichamelijke opvoeding die een methode gebruiken in hun lessen. Zo maakten we kennis met Inge de Groot, docente LO aan het Da Vinci College (vmbo, havo, vwo) in Leiden en Rick Spil, docent LO aan het PCC (vmbo) in Alkmaar. We stelden ze de volgende vragen:

Met welke 'boeken' werkt uw sectie?

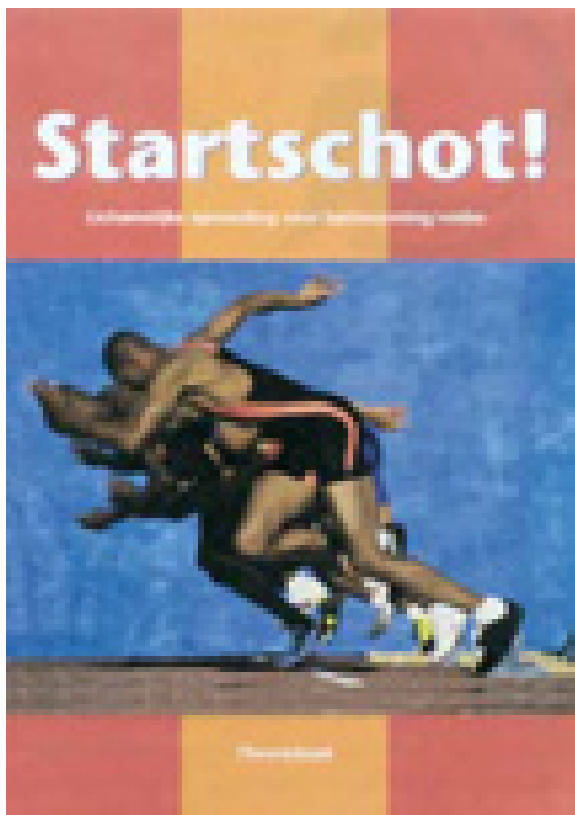
Inge: 'In de bavo gebruiken we de methode *Allround*. We gebruiken hiervan het havo/vwo boek, ook voor onze vmbo-TL afdeling. In onze LO2-groepen maken we gebruik van het boek *Bewegen, gezondheid en samenleving*'.

Rick: '*All Round* en *Startschot*'.

In welke klassen werkt u met de (de) boeken?

Inge: '*Allround* klas 1 t/m 3, B, G en S LO2-groep (4/5 havo, 4/5 vwo)'.

Rick: 'Klas 1-2-3-4'.

Wat waren de beweegredenen van uw sectie om te gaan werken met een boek?

Inge:

- losgebruikte katernen, projecten en papieren worden nu gebundeld in een boek, dus voor de leerlingen veel meer structuur en overzicht
- verdieping en achtergrond van bewegen, kan het bewegen van kinderen op een hoger niveau brengen
- doordat leerlingen bijvoorbeeld spelregelkennis krijgen, kunnen zij ook andere rollen binnen de les vervullen
- uniformiteit binnen de (grote) sectie'.

Rick: 'We deden nog niets volgens een bepaalde lijn. Eerst gingen we met *Allround* aan de gang, daarna met *Startschot*. Na het volgen van een aantal studiedagen gingen we een pilot doen in een aantal klassen'.

Waarom is de keuze op dit boek/ deze boeken gevallen?

Inge: 'Er zijn verschillende methoden vergeleken. *Allround* sprak aan door de lay out, opbouw en kleurstelling. Daarnaast behandelt het volgens de sectie de onderwerpen die bij ons aan bod komen. Kunnen we gemakkelijk met huiswerkopdrachtjes werken, omdat er na afloop van ieder hoofdstuk vragen staan. Er wordt helder verwoord

wat de bedoeling is. Er staan aparte kopjes met veiligheidstips, en bijvoorbeeld vanggrepen. Allemaal redenen om voor deze methode te kiezen'.

Rick: '*Startschot* leek ons vrij redelijk op ons soort leerlingen aan te sluiten (vmbo)'.

Wordt het boek van A tot Z gevolgd of flexibel?

Inge: 'Nee, het boek wordt heel flexibel gebruikt. Je pakt de theorie die op dat moment van toepassing is en behandelt dan uit het hoofdstuk wat jij relevant vindt. De ene docent maakt hockey, de ander turnen. Totaal flexibel. Wel zijn er afspraken over het behandelen van de echte wedstrijdspelregels (een paragraaf in ieder hoofdstuk). Deze behandelen we pas in de derde klas'.

Rick: 'We werkten in eerste instantie van A tot Z, maar al snel bleek dat om verschillende redenen niet haalbaar, onder andere:

- te moeilijke stof
- situatie op de werkvloer niet geschikt
- materiaal niet in orde en niet voldoende geld voor aanschaf
- overleg in grote groep docenten (8) niet optimaal.

Waar liep u tegenaan toen u ging werken met een boek?

Voordelen/nadelen.

Inge: 'voordelen

- zie beweegredenen

nadelen:

- kinderen moeten er soms erg aan wennen om met een boek te gaan werken
- er staat teveel informatie in het boek, zodat de relevantie voor het vak soms ver te zoeken is. Kost dan veel tijd om kinderen duidelijk te maken, wat zij precies moeten doen, en wat niet!
- bewegingsonderwijs moet wel een beweegvak blijven
- in de chaos van je les, soms vervelend om ook nog huiswerk te moeten opgeven, terwijl de agenda van de leerlingen ergens anders ligt'.

Rick: 'Er was een groot aantal nadelen wat ons heeft doen besluiten met betrekking tot de nieuwe richting en Bewegen en Sport onze eigen 'methode' te gaan ontwikkelen. Hierbij halen we uit alles het beste (dus onze school en onze situatie met onze eigen docenten)'.

Heeft het gebruik van een boek aan uw verwachtingen voldaan?

Inge: 'Ja'.

Rick: 'Uit de verschillende methoden halen we die zaken die voor ons geschikt zijn. Om iedere leerling deze te laten aanschaffen vinden wij bij ons doe-vak verspilling van geld. Dit geld gebruiken we liever voor doe-zaken'.

Uw reacties gaarne naar e.k.pardon@hhs.nl

LEREN SPELEN DOOR SLIM TE VOETB

In twee opeenvolgende nummers van dit blad komen artikelen over 'leren spelen door slim te voetballen'. In deze artikelen wordt uiteengezet dat door veelzijdige bewegingservaringen en het spelen van verschillende activiteiten leerlingen beter leren spelen. Vooral als er aandacht is voor overeenkomstige patronen (transfer). De leerwinst zit hem in het leren oplossen van gethematiseerde spelproblemen die bij verschillende spelen aan bod kunnen komen. Door: Edwin Timmers, Thiemo Meertens en Maarten Massink

In de artikelen in deze LO en in LO 7 gaat het over spelonderwijs en leren spelen. Het is hier exemplarisch gebruikt voor bewegingsonderwijs en leren bewegen. De volgende twee artikelen over 'spelervaringen begrijpen, integreren en toepassen' gaan over het leren reflecteren op spelprincipes door leerlingen in de praktijk van het spelonderwijs.

BETER LEREN SPELEN

Veelzijdig leren spelen wordt in het spelonderwijs erg belangrijk gevonden. Het aanbod aan spelactiviteiten is daarom relatief breed en de tijd die aan een spelgebied (voetbal, softbal, volleybal, ...) wordt besteed is relatief beperkt. Leerlingen leren bijvoorbeeld maar een beetje beter te voetballen. Ze zullen echter hopelijk ook steeds beter leren spelen. Om deze wendbaarheid of bredere toepasbaarheid van leerervaringen te vergroten én om zelfstandig te leren spelen, moet een speler leren hoe het eigen spel is te verbeteren. Leren te leren door als speler 'slim' te voetballen. Een speler moet geleerd hebben hoe je voetbal-/spelproblemen kunt benoemen, welke oplossingsmanieren er bestaan en hoe/wanneer deze manieren het beste kunnen worden toegepast. De speler regelt zelf en actief het eigen leerproces. Welke spelproblemen kun je onderscheiden en op welke manieren kun je ze oplossen? Binnen elk spel zijn overeenkomstige spel functies te vinden en daarmee corresponderen vijf probleemgebieden. Met behulp van een tweetal leerlijnen bestaande uit eind- én basis spelvormen kunnen problemen al spelend in enige mate worden opgelost. Dat gebeurt in relatief complexe en variabele spelsituaties en zorgt daarmee voor uitdagende en motiverende activiteiten. Het stimuleert de wens om (beter) te leren spelen. Wanneer spelers de criteria kennen op basis waarvan ze spelvormen kunnen kiezen, een spelvorm kunnen ontwerpen en weten hoe ze tot volgordes in spelvormen kunnen komen, leren ze zichzelf steeds beter te spelen. Hoe leer je ze daarmee omgaan?

Naast het oplossen van spelproblemen gaat het ook om het geleidelijk oplossen van ensceneringsproblemen. Deze laatste hebben te maken met de organisatie van spelsituaties. Met name door het spelen van de rol van coach of scheidsrechter leren spelers hoe ze iets kunnen regelen én leren ze zichzelf en anderen beter te spelen. Spel- en ensceneringsthema's zijn de hulpmiddelen voor de docent om bepaalde leerinhouden nadrukkelijk aandacht te geven.

Als dat ook nog meer op maat van een team of zelfs van een individuele speler is én geprobeerd wordt na te gaan 'wat en hoe' een speler leert, ontstaat (leer)procesgericht onderwijs. Het vereist zowel van de speler als de docent een actief pendelen tussen beleven-leren-leren te leren. Ook dat motiveert en activeert het leren.

VEELZIJDIGHEID IN SPELERVARINGEN: BREED AANBOD, MAAR WEL MET DIEPGANG!

Met de nodige variatie komt voetbal in zo'n vier tot acht lessen per jaar aan bod. Hoewel het van de kwaliteit van de docent en van de groep afhangt, is deze omvang te gering om er voetbaltechnisch gezien veel leereffect van te verwachten. Zelfs als er elk jaar in deze omvang wordt gevoetbald. We leren leerlingen dus eigenlijk maar een beetje beter te voetballen én een beetje beter te spelen (König, 1997a; 1997b). Het belang van veelzijdig bewegingsonderwijs is groter. Naast voetbal komen andere spelsporten, maar bijvoorbeeld ook turnen/gymnastiek, bewegen en muziek en vechtsporten aan bod. Ons beperkend tot spelsporten betekent veelzijdigheid:

- een breed aanbod aan grondvormen van bewegen tot acht jaar,
- vanaf acht jaar een breed aanbod aan spelsporten,
- breed aanbod aan spelervaringen zoals bijvoorbeeld: spelen om te presteren, spelen om het spelen, gezellig samen spelen, spelen om fit te worden of te blijven, spelen om te showen en/of spanning te beleven.

Elke spelsport wordt *vertaald* naar de mogelijkheden van leerlingen. In plaats van elf tegen elf voetballen we dus met zeven tegen zeven of vier tegen vier. In ieder geval in kleine(re) partijen en in verschillende *eindspel*vormen. Om spelproblemen geleidelijk en voldoende te kunnen oplossen is dat echter onvoldoende. Er zijn ook *basisspel*vormen (zoals vier tegen twee met twee doelen) voor nodig. Spelvaardigheden als dribbelen, passen of schieten worden op die manier, al spelend in samenhang door zo'n basisspel geleerd. Het wordt als 'spel' beleefd, wanneer er wordt gescoord en er twee partijen bij betrokken zijn. De beperkte tijd die we voor een spelsport hebben, vereist vooral het leren oplossen van de belangrijkste spelproblemen met behulp van kernvaardigheden en -principes van een bepaald spel. Leren voetballen als spelsport is *doel en middel* tegelijk. Leren van voetbal(kern)vaardigheden (*doel*) en voet-

ALLEN (1)

Beter leren voetballen

ballen om te (*middel*) leren spelen. Kernvaardigheden bij voetballen zijn passen, trappen, aan- en meenemen, dribbelen en drijven, bal en doel afschermen, naar twee zijden en in de diepte kunnen afspelen, aangesloten spelen van de linies, man tegen man spelen, ruimte gebruiken. Ze worden toegepast in eindspelvormen als drie tegen drie en zeven tegen zeven. Positiespelen als twee tegen een of vier tegen twee vereenvoudigen de aanval. Het spelen met de 'voet' krijgt de nodige leertijd (je leert voetballen = *doel!*). Eén van die kernvaardigheden is: 'naar twee zijden en in de diepte kunnen afspelen'. Met behulp van medespelers die zich aanbieden kan dit worden gerealiseerd. Dezelfde acties zijn ook bij andere doelspelen van belang. Denk aan basketbal, (uni)hockey, handbal. Als je dit als speler éénmaal bij voetbal hebt geleerd, kan het een potentieel leereffect hebben naar andere doelspelen. Wil transfer plaatsvinden dan is nog wel nodig dat de beheersing van het passen (met de handen, met een stick) ongeveer gelijk is, de spelvorm, waarin het in de andere situatie geleerd wordt sterk overeenkomstig is, de speler van deze overeenkomst in acties bewust wordt gemaakt en het in de beleving van een speler ook herkenbaar overeenkomstig is. Die specifieke voetbalervaring is een *middel(!)* gebleken om met inzicht bij andere spelen te leren spelen.

Samen leren spelen (sociaal en motorisch) en leren over hoe je jezelf en anderen beter kunt leren spelen vindt in samenhang plaats en betekent het ontwikkelen van een meervoudige spelbekwaamheid. Leerlingen leren pas als ze het spel in enige mate als plezierig beleven. Er gemotiveerd door raken. Leerlingen leren slim of handig te spelen én ze kunnen zelf leren (hoe te) leren.

FUNCTIES, PROBLEEMGEBIEDEN EN THEMA'S

Leren spelen betekent spelproblemen geleidelijk leren oplossen. Daarvoor verwerven ze al spelend spelvaardigheden. Het probleem 'scoren' leren ze oplossen door de bal met de binnenkant van de voet in de hoek van het doel te schieten, na een dribbel van een grotere afstand met een wreeftrap te scoren of al koppend de bal buiten het bereik van de keeper in het doel te plaatsen. Binnen elk spel voeren spelers bepaalde functies uit (Massink & Nanninga, 1995; Timmers & Meertens, 1998, 2001). Die functies zijn ook de gebieden waarop zich problemen voordoen. Elke functie bestaat uit typerende *actiepatronen* (aanvals- en verdedigingsacties; technieken en tactieken). Ze vormen in elk spel een herkenbare totaliteit. Het belang van een functie verschilt per spel en per spelniveau van spelers. Bij badminton is 'alleen scoren' belangrij-

Uiteindelijk de schoolfinales

ker dan bij voetbal en bij voetbal is het 'als team uitspelen van een tegenpartij' weer belangrijker. Bij gevorderde voetballers overheerst het belang van het 'alleen of samenspelend passeren en scoren'. Bij beginnende voetballers juist het 'alleen spelen en scoren'. Functies geven een spel structuur. Het zijn aanduidingen van spelproblemen die kunnen voorkomen en waarvoor dan oplossingen gezocht moeten worden. Voor het oplossen van problemen zijn (motorische, sociale, cognitieve) vaardigheden nodig. Een probleem wordt tot thema van onderwijs (of training) gemaakt. Het ontstaat al spelend óf wordt bewust door de docent/de trainer vooraf bedacht. Er wordt zeven tegen zeven gespeeld en we voorzien dat het probleem van 'op positie spelen/spelen in een opstelling' ontstaat. Je kiest al in de lesvoorbereiding voor het spelen van een positiespel vier tegen twee op twee doelen met twee viertallen (twee verdedigers blijven op de helft van de aanvallende partij staan). De volgende vijf functies worden onderscheiden.

Functie, probleem en thema 1. Alleen spelen waarin de balbehandeling centraal staat

Bijvoorbeeld: binnen een afgebakende ruimte dribbelen een aantal spelers kras kras door elkaar. De opdracht is: blijf binnen het vierkant en bots tegen niemand aan. Op signaal: dribbel snel over één van de zijgrenzen.

Thema 2. Alleen scoren waarin de balbehandeling gericht is op het scoren

Bijvoorbeeld: binnen een afgebakende ruimte worden meerdere doeltjes (twee pas breed) geplaatst. De opdracht is: speel de bal door het doeltje heen en doe dat op het moment, dat niemand anders dat ook al aan het proberen is.

Bijvoorbeeld: een keeper verdedigt een doel (circa zes pas breed). Aan beide kanten staat een speler die zonder of met dribbel op doel schiet. De spelers hebben één bal. Er wordt afwisselend van één kant op doel geschoten. Na drie doelpunten wisselen.

Thema 3. Alleen en samenspelend scoren waarin de balbehandeling gericht is op het overbruggen van een afstand om tot scoren te komen

Bijvoorbeeld: dribbel en pass naar een medespeler die op enige afstand voor je staat, deze neemt de bal aan en mee, zonder of met draai, en schiet op doel (met keeper). Er wordt in stroom gewerkt.

Thema 4. Alleen en samenspelend passeren en scoren waarin de balbehandeling gericht is op het overbruggen van een afstand, waarbij het passeren van een tegenstander nodig is. Tevens is er aandacht voor het scoren én het voorkomen van het passeren en scoren.

Bijvoorbeeld: op een lijn of binnen een afgebakend gebied (vierkant) staat een speler die gepasseerd moet worden. Twee aanvallers proberen de verdediger zo snel mogelijk te passeren, waarna op doel wordt geschoten. De verdediger mag niet van de lijn of buiten het vierkant komen. Op het doel staat een keeper. Er wordt in stroom gewerkt.

Thema 5. Het als team uitspelen van een tegenpartij en tot scoren komen respectievelijk het voorkomen daarvan

Bijvoorbeeld: er wordt drie tegen drie gespeeld met afronden op doel (met keeper). De spelers coachen elkaar ('man/tijd'). De weerstand bij het spelen wordt groter. Het afschermen van de bal en het elkaar hulp bieden (vrijlopen en aanbieden) wordt belangrijk. De kennis van de spelregels verloopt parallel aan de steeds complexer wordende spelvormen. Na 'wat mag je met de bal doen?' komt 'wanneer en hoe scoor je? Hoe moet je de ruimte gebruiken? Hoe is het gedrag ten opzichte van de mede- en tegenspelers?'

Spelthema 1 is eenvoudiger dan spelthema 5. De ontwikkeling verloopt aanvankelijk van spelthema 1 naar 5 maar later kunnen de thema's afwisselend worden toegepast. Dat is afhankelijk van welk spelprobleem de aandacht moet krijgen. Regelmatig komt elk thema op een hoger niveau aan bod en wordt het afgewisseld met thema 5. Om thema's te kunnen realiseren zijn eindspel- en basis-spelvormen nodig die leerlijnen vormen.

OPLOSSEN VAN SPELPROBLEMEN THEMATISEREN

We kunnen op twee manieren achter spelproblemen van spelers komen. We spelen een eindspel en 'zien' een spelprobleem, waar op wordt gereageerd of we anticiperen op mogelijke spelproblemen en bedenken een methodiek om dat probleem in enige mate door de spelers te laten oplossen. In beide gevallen wordt het gedurende enige tijd (een lesdeel, les of meerdere lessen) onderwerp van onderwijs. Dit noemen we thematiseren. Overeenkomstige spelproblemen doen zich bij alle doelspelen voor. Zoals je ook overeenkomstige problemen binnen slag- en loopspelen (softbal) of binnen trefvlakspelen (volleybal) hebt. De volgorde in aandacht is: eerst aanvals- en dan verdedigingsproblemen. Wat doe je als je in balbezit komt? Je moet het veld oversteken met de bal en in de buurt van het doel van de tegenpartij komen. Dan kun je proberen te scoren. Het oversteken van het veld kun je alleen doen met de bal, of samenspelend met je teamgenoten. Mogelijke spelproblemen bij beginners zijn: hoe kom ik bij het doel van de tegenstander? Hoe moet ik individueel spelend het veld oversteken? Hoe moet ik samenspelend het veld oversteken? En als ik bij het doel ben: hoe moet ik dan scoren?

Het oplossen van spelproblemen gebeurt op eigen niveau. De één komt daarin verder dan de ander. Bij gevorderde beginners en beginnende gevorderden zijn kenmerkende spelproblemen: hoe moet ik in balbezit komen? Maak ik de juiste keuze uit de eerder genoemde aanvalsmogelijkheden? Hoe moeten wij als team in een opstelling spelen om de tegenstander te kunnen 'uit' spelen? De spelontwikkeling die leerlingen doormaken kan in profielen worden beschreven (Massink et al., 2002). Afhankelijk van het thema en het spelniveau bieden we basis- of eindspelvormen

aan, waarmee de spelproblemen in enige mate en geleidelijk kunnen worden opgelost en waarmee ze een niveau hoger kunnen komen binnen hun spelprofiel. Zie het hierna volgende voorbeeld van niveaus.

Functie, probleem, thema 3. Alleen en samenspelend scoren waarin de balbehandeling gericht is op het overbruggen van een afstand om tot scoren te komen.

1. Je dribbelt en de bal gaat ver voor je uit; zonder verdediger en gericht op het doel; je schiet uit stilstand op het doel; je speelt de bal ongericht weg.
2. Je dribbelt en houdt de bal bij je; je schiet uit stilstand en langs een verdediger, gericht op het doel; je speelt de bal gericht over.
3. Je dribbelt, verandert van richting en beschermt de bal; je schiet in beweging (na een dribbel of samenspel) op het doel; je speelt de bal gericht over en je loopt je vrij.
4. Je dribbelt en passeert een tegenstander; je schiet op doel en wordt daarbij gehinderd door een tegenstander; je speelt de bal gericht over en je loopt je vrij op snelheid.

Voor het oplossen van het spelprobleem op elk niveau kiezen we spelvormen, waarover in de volgende aflevering meer.

Wordt vervolgd

CORRESPONDENTIE: Email: e.i.timmers@pl.hanze.nl

U N L I M I T E E D

Actief Leren Onderwijzen

Activerende didactiek voor gemotiveerd en ontwikkelend leren bewegen en sporten

Hoe stimuleer je leerlingen om actief te leren in sport en beweging? Dertien docenten van het Instituut voor Sportstudies van de Hanzehogeschool Groningen geven, elk vanuit hun vakgebied, antwoord op deze vraag. De docenten hebben praktische modellen ontwikkeld om leerlingen op te leiden tot 'slimme bewegers en sporters'. Door zelfstandige didactische werkvormen leren ze bijvoorbeeld een bal beter te raken, een speer verder te gooien en in veilige situaties salto's uit te voeren.

Bestellen?

Uitgeverij De Vrieseborch, Haarlem
ISBN 90 60 76 529, € 32,50
Lesmateriaal via e-mail:
sportservicecenter.his.fg@org.hanze.nl

www.hanze.nl

25 JARIG BESTAAN VAN VLOSS SURI

Op zondag 13 februari vloog Dennis Witsiers naar Suriname om deel te nemen aan een conferentie in Paramaribo en Nickerie ter ere van het 25-jarig bestaan van de Vereniging Lichamelijke Opvoeding Sport en Spel (VLOSS). De voorzitter van de VLOSS, Iwan Tsjeng, nodigde vier vakdocenten uit Nederland uit om workshops te komen geven ter gelegenheid van dit jubileum. De conferentie was gericht op verbetering van het vak LO in basis- en voortgezet onderwijs. Een verslag. Door: Dennis Witsiers

De volgende personen hebben aan deze conferentie meegewerkt door het geven van een workshop. Aernout Dorpmans, beleidsmedewerker van de KVLO, Ruud de Nooij en Henk Heidelberg, beiden zijn docent aan de Calo in Zwolle en ondergetekende, Dennis Witsiers, docent aan het Beatrix College te Tilburg.

DAG 1

De eerste dag was een dag vol officiële bezoeken om autoriteiten duidelijk te maken dat er wat veranderen moet aan het LO-onderwijs in Suriname. Als eerste was een bezoek gepland aan de heer Marchand, directeur van het opleidingsinstituut voor docenten. Met hem

hebben we met name gesproken over vakdocenten in het basisonderwijs. In Paramaribo worden studenten enkel opgeleid voor het VO. 'Vakdocenten' in het basisonderwijs zijn werkeloze leerkrachten basisonderwijs, die via een korte cursus de bevoegdheid hebben gekregen om lessen LO te verzorgen. Het salaris in het VO is velen malen hoger dan in het basisonderwijs, dus gaat men er van uit dat afgestudeerden niet in het basisonderwijs gaan werken. Iwan Tsjeng wees de directeur op de keuze van de student en de kwaliteit van het LO-onderwijs in het basisonderwijs. Vooralsnog leek er geen weg open voor deze keuze, maar er is een eerste stap in de goede richting gezet.

De tweede afspraak was op het Ministerie van Onderwijs. Het voor-
gaande werd ook hier weer voorgelegd, maar ook dat er meer geld
vrij moest komen voor LO. Het is nog steeds een vak-achter-de-
streep en dat straalt het ook helemaal uit; zeer weinig materiaal,
slecht onderhouden zalen en geen enkele facilitering voor vakontwik-
keling. Natuurlijk zag men de noodzaak van dit geheel in, maar er is
geen geld. Ook hier werd weer veel gepraat, maar zonder duidelijk re-
sultaat. Het probleem 'LO' was wel weer een keer onder de aandacht
van de politici gebracht en zo moet je dat toch warm houden.

Tenslotte hadden we een afspraak met de Bond van Leraren, de vak-
bond voor docenten. Een hevig gesprek waarin we vroegen om tijd
en ruimte voor vakdocenten om het vak te ontwikkelen. De situatie is
nu zo dat alle lessen tot 13.00 uur duren en daarna dient men buiten
school bij te werken om extra (en noodzakelijk) bij te verdienen. Een
voorstel was op een pilot te starten met een aantal vakdocenten die
twee uur per week gefaciliteerd zouden worden om het vak te ont-
wikkelen. Over het idee waren ze wel enthousiast, maar ook hier is
weer geld nodig.

DAG 2

Een prachtige rit van ongeveer drie uur bracht ons in Nickerie, een
gebied in het westen van Suriname, waar het merendeel van de men-
sen te dik is en waar LO een ver ondergeschoven kindje was. Drie
Jaar geleden heeft Iwan Tsjeng in Nickerie een opleiding opgestart
voor docenten LO en met succes. Dit jaar zouden wij workshops ge-

ven waarbij activerende didactiek en kwaliteit in het onderwijs de pij-
lers waren. De groep Nederlanders was ondertussen uitgebreid met
twee stagiaires uit Zwolle; Kim Bos en Sarah Sopacua. Zij waren
koud twee weken in Suriname en delen meteen mee in deze geweldi-
ge ervaring. Hun stageperiode zou nog 2 1/2 maand duren.

Deze dag stond, naast alle officiële plichtplegingen, alleen mijn work-
shop op het programma. De dag startte met activerende didactiek,
een praktijkgedeelte aan docenten LO en studenten van de ALO. Vo-
rig jaar hebben wij, de vakgroep van het Beatrix College, een studie-
dag gegeven over activerende didactiek op onze school. Naar aanlei-
ding van die dag, waar Iwan Tsjeng ook aanwezig was, heeft hij ie-
mand van onze vakgroep uitgenodigd om onze visie op LO te laten
zien in Suriname. Ik heb gekozen voor drie onderdelen (opdrukken,
touwtje springen en handstand) die zij, gezien hun materiaal en mo-
gelijkheden, ook zelf daadwerkelijk in de praktijk kunnen gebruiken.
Bij alle drie de onderdelen kregen de deelnemers, verdeeld in drie
groepen, kijkwijzers en scoreformulieren, exact hetzelfde zoals deze
gehanteerd worden op het Beatrix College. Elk onderdeel duurde on-
geveer tien minuten, gevolgd door een evaluatie. Ze vonden de les
erg leerzaam, omdat de rol van zowel de leerling als de docent veran-
dert. Het is moeilijk om van streng en strak sturend naar begeleidend
coachen te gaan. Daarnaast gaven ze ook aan dat het kopiëren een
groot probleem is. Daar waar wij een mooi boek hebben voor elke
leerling, gaat bij hen elke kopie van hun salaris af. Ze begrijpen wel
dat het maken van een goed vakwerkplan de basis is voor goed ge-

structureerd onderwijs en dat daar, door hen zelf, ook in geïnvesteerd moet worden.

Na deze workshop was het woord aan Ruud de Nooij. Als docent van Windesheim koos hij voor een voorbeeldles waarbij hij de docent LO coachte in zijn praktijksituatie. Een deelnemer werd lesgever en de rest was leerling. Een les basketbal, waarbij de helft een basketbalspel speelt 5-5 op één basket en de andere helft van de klas oefent de lay-up aan de andere kant van de zaal. De docent coacht de klas en Ruud coacht de docent. Het doel van de les was ook om aan te geven wat de rol wordt van de docent.

De dag werd vervolgd met de officiële opening. In een zaal in Nickerie werd het jubileumjaar geopend door de voorzitter van de VLOSS, Iwan Tsjeng, die deze conferentie opgezet heeft met een oud-collega van hem Dennis Tjoen A Choy, die uit het onderwijs gestapt is, maar daar nog wel zijn hart heeft liggen, de districtscommandant en de hele afdeling van de VLOSS Nickerie. Veel sprekers over het belang van lessen LO in het basis- en voortgezet onderwijs en vol trots werd er een plasticzak met 60 oude tennisballen overhandigd aan de VLOSS, zodat deze verdeeld kunnen worden onder de scholen...

DAG 3

De dag wordt geopend door een voorbeeldles aan leerlingen van de basisschool door twee LIO-stagiaires Kim en Sarah. Zij geven op een voetbalveld samen les aan zestig kinderen, verdeeld over vier onderdelen: mikken, touwtjespringen, acrogym en een tik-reactiespel. Op alle vier de stations kunnen de leerlingen zelfstandig werken en worden ze regelmatig gecoacht door de docenten. Bij het mikken en touwtjespringen krijgen de kinderen steeds nieuwe opdrachten die ze moeten kunnen uitvoeren. Bij acrogym liggen ongeveer twintig media-kaarten die ze kunnen gebruiken en het tikspel blijft uitdagend omdat ze zelf het niveau kunnen bepalen. De vakdocenten kijken vanaf de zijlijn toe en verwonderen zich over de zelfstandigheid, maar ook over het geluidsniveau (enthousiasme) van de leerlingen.

Aansluitend is er een workshop van Aernout Dorpmans die middels basketbal de leerlingen (lees: docenten en studenten LO) meer zelfstandigheid wil geven, door ze een redelijk open opdracht te geven en te kijken hoe ze daar mee om gaan. De opdracht luidde:

- maak zes gelijke, gemengde groepjes van vijf
- verdeel drie teams over twee speelhelften
- verdeel de rollen; twee teams spelen en één team levert de scheidsrechters
- bepaal de regels waarmee je speelt
- je hebt in totaal 30 minuten.

Als je weet dat ze het al moeilijk vinden om zelf groepjes te maken, is zo'n soort opdracht al bijna onmogelijk. Het onderwijssysteem in Suriname is nog heel sturend en bepalend door de docent. De leerling hoeft alleen uit te voeren en hoeft niet zelf mee te denken. Nu moeten ze bijna alles zelf doen en bedenken. Dat zijn ze niet gewend, dus is de begeleidende rol van de docent erg groot en zal de opdracht in kleinere subopdrachtjes aangeboden moeten worden en zal dit proces al vanaf de brugklas aan leerlingen geleerd moeten worden. Of beter nog, door een vakdocent in het basisonderwijs!

De dag wordt afgesloten met enkele theorieworkshops over het opzetten van een goed vakwerkplan en een evaluatie.

DAG 4

Het hele circus is terug verhuisd naar Paramaribo. Datgene wat we in Nickerie gedaan hebben, herhalen we in de hoofdstad. Hier wordt wel onderscheid gemaakt tussen docenten basisonderwijs, docenten voortgezet onderwijs (VOS en VOJ) en studenten van de ALO. Ruud, Kim en Sarah verzorgden, zowel de theorie- als de praktijkworkshops voor het basisonderwijs. Aernout, Iwan en ik gaven de theorie en praktijk aan de docenten VOS, VOJ en studenten.

De nadruk van alle workshops lag op het feit dat de rol van de docenten verandert van sturend naar begeleidend, waarbij de fundering moet liggen in een goed vakwerkplan.

DAG 5

Dit is de laatste actieve dag voor ons. Het is een blauwdruk van de voorgaande dagen, maar in een ander jasje. Het doel blijft hetzelfde; verbeteren van het LO-onderwijs in Suriname. En dat moet komen van alle niveaus en alle hoeken:

- studenten van de ALO moeten opgeleid worden in de sfeer van vernieuwend onderwijs en mogen dit eisen op het IOL. Zij zijn de toekomst van het LO-onderwijs
- docenten moeten een vakwerkplan gaan schrijven voor een betere continuering van het LO-onderwijs binnen hun opleiding
- de overheid moet faciliteiten kunnen bieden om goed onderwijs mogelijk te maken dit kan door meer geld vrij te maken voor onderhoud aan zalen en velden en aanschaf van gedegen materialen.

Daarnaast moet er ruimte en ontwikkeltijd vrijkomen voor docenten en de VLOSS, die blijft knokken voor onderwijsvernieuwingen in Suriname. Zij draagt hier zorg voor met alle bovengenoemde groepen.

Dit initiatief is een start geweest om de trein op de rails te zetten. Er zijn enkele LO-docenten opgestaan die als locomotief willen fungeren in zowel Nickerie als Paramaribo en de VLOSS, onder leiding van Iwan Tsjeng, is de machinist. De trein rijdt langzaam de goede kant op... maar er moet nog veel aan het spoor getimmerd worden.

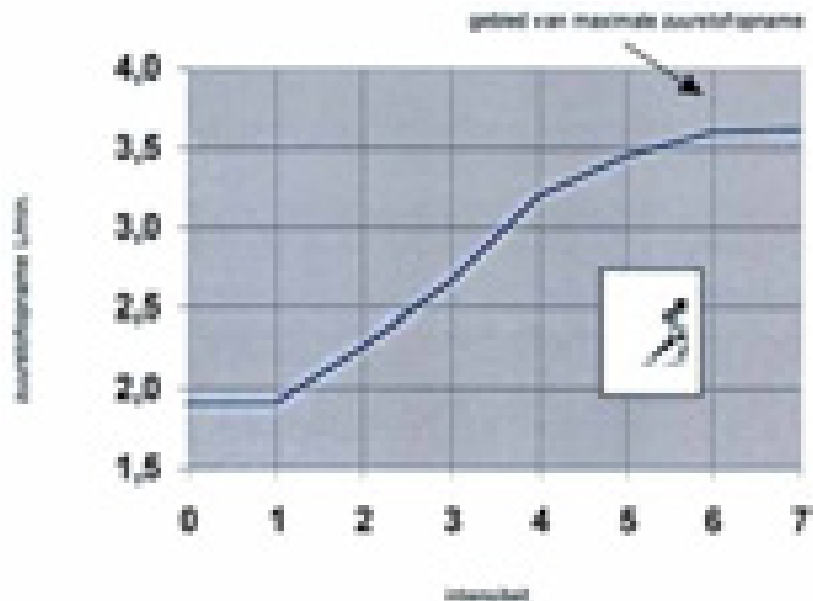
CORRESPONDENTIE: Dennis Witsiers Beatrix College

Ketelhavenstraat 3 5045 NG Tilburg

dwitsiers@beatrix-college.nl

DE SHUTTLE RUN TEST

De shuttle run test is ontworpen door Legér & Lambert (1982) met de bedoeling om eenvoudig de $VO_2\text{max}$ te kunnen schatten. Leuk, maar wat kan je er mee als docent LO? Door: Wim Niesing

Studio Sport laat één keer in de twee jaar op tv zien hoe de spelers van het Nederlands voetbalteam zich in het zweet werken tijdens de shuttle run test, dit tijdens de voorbereiding van een EK of een WK. Waarom? Voor de NOS levert dit blijkbaar mooie plaatjes op, voor de trainers/inspanningsfysiologen geeft de test, die bij leerlingen beter bekend staat als de piepjestest, een inzicht over het uithoudingsvermogen van de individuele speler. Aan de hand van de resultaten kan er een individueel trainingsprogramma worden gemaakt, gericht op het verbeteren van de $VO_2\text{max}$.

WAT IS DE $VO_2\text{MAX}$ NU EN WAAR BESTAAT DEZE UIT?

Bij de $VO_2\text{max}$ heb je het over het vermogen om zuurstof op te nemen.

In feite praat je over de maximale hoeveelheid (V =volume) zuurstof (O_2) die je per minuut kunt benutten. Behalve van maximale zuurstofopname wordt ook wel gesproken van maximaal aëroob vermogen. Hoe groter de maximale zuurstofopname, hoe comfortabeler hij zich voelt bij een gegeven inspanningsintensiteit.

Martin en Coe (1991) stellen dat hoe hoger de waarde van het $VO_2\text{max}$ is, hoe beter de bloedtoevoer is naar de werkende spieren.

Uiteindelijk zal de zuurstofvoorziening van de spieren dan ook beter zijn. En dat voorkomt vermoeidheid.

Zuurstofopname is dus het vermogen van het hele systeem van hart en bloedvaten om de ingeademde lucht optimaal te gebruiken.

DE TEST

De test bestaat uit het heen en weer rennen tussen twee lijnen die 20 meter uit elkaar liggen. Met behulp van een speciale cd wordt door middel van piepjes het tempo aangegeven waarop de leerling moet lopen. Voor of tijdens elke volgende piep moet de overkant door de leerling gehaald worden. (Noot van de redactie: vaak worden de lijnen van het volleybalveld aangehouden en die afstand is maar achttien meter. De resultaten van de test gaan daarmee omhoog, waardoor een verkeerd beeld ontstaat.)

Het begintempo is een loopsnelheid van 8,5 kilometer per uur, daarna wordt deze per minuut met 0,5 km/uur verhoogd, waarbij elke verhoging een 'trap' wordt genoemd. Deze trappen worden meestal door een stem op de cassette/cd aangegeven. Als een leerling het tempo niet meer vol kan houden, dan stopt die. Het resultaat voor die leerling is de laatst genoemde trap op de cd. De behaalde 'trap' geeft de maximale snelheid (v_{max})

weer. Deze v_{max} geeft een indicatie van de $VO_2\text{max}$ en kan worden omgezet in een cijfer voor de leerlingen met behulp van een tabel. Een gemiddeld meisje van 11/12 jaar scoort een voldoende als ze trap 5,5/6 haalt. Voor de jongens geldt 6,5/7.

WAARDEVOL INSTRUMENT VOOR DE LERAAR LO

Om verschillende redenen is deze test waardevol voor een leraar LO.

Het resultaat van de test zegt iets over de conditie van de leerling. Dit resultaat kan omgezet worden in een cijfer voor de leerling. Het is een uitdagende en spannende les voor de leerling.

Het resultaat kan een aanknopingspunt zijn voor een gesprek met leerling/ouders om te praten over de fysieke gesteldheid van de leerling, waarna eventueel samen op zoek gegaan kan worden naar een geschikte sport.

De ervaring leert dat leerlingen veel meer gemotiveerd zijn wanneer ze kunnen lopen op muziek. Via shuttleruntest@12move.nl kan een cd-versie met muziek (van deze tijd) besteld worden.

CORRESPONDENTIE: Wim.niesing@12move.nl

EINDUITSLAGEN NEDERLANDS KAMPIOENSCHAPPEN

Op 31 maart zijn in Arnhem voor zowel zaalvoetbal als zaalhockey de Nederlandse Kampioenschappen voor scholen gehouden. Er heerste een goede sfeer en er fanatiek gestreden om de titels. Door Theo Boekhorst

Zaalvoetbal

Meisjes Jong

- 1 St.SG. Nijmegen
- 2 St.Lyceum Zuid Enschede
- 3 Vellesan College IJmuiden

Meisjes Midden

- 1 Carmel College Raalte
- 2 Sondervick College Veldhoven
- 3 St.SG Nijmegen

Meisjes Oud

- 1 Carmel College Raalte
- 2 St.Jans College Hoensbroek
- 3 Kennemer College Beverwijk

Jongens Jong

- 1 Carmel College Raalte
- 2 Bisschoppelijk College Weert
- 3 Libanon Lyceum Rotterdam

Jongens midden

- 1 St.SG. Nijmegen
- 2 Erasmus College Zoetermeer
- 3 Kennemer College Beverwijk

Jongens Oud

- 1 Libanon college Rotterdam
- 2 Goudse Waarden Gouda
- 3 niet gespeeld

Zaalhockey

Meisjes Jong

- 1 St.Gymnasium Nijmegen
- 2 Lindenholt College Nijmegen
- 3 Sondervick College Veldhoven

Meisjes Midden

- 1 Sted. Gymnasium Nijmegen
- 2 Goudse Waarden Gouda
- 3 NSG Groenewoud Nijmegen

Meisjes Oud

- 1 Rietveld Lyceum Nijmegen
- 2 NSG Groenewoud Nijmegen
- 3 Sted. Gymnasium Nijmegen

Jongens Jong

- 1 St. Gymnasium Nijmegen
- 2 Lindenholt College Nijmegen
- 3 Goudse Waarden Gouda

Jongens Midden

- 1 St. Gymnasium Nijmegen
- 2 NSG Groenewoud Nijmegen
- 3 Goudse Waarden Gouda

Jongens Oud

- 1 St. Gymnasium Nijmegen
- 2 Sted. College Eindhoven
- 3 Lorentz Lyceum Arnhem

De teams, die Nederlands Kampioen geworden zijn, van harte proficiat!

Alle collega's die een voorronde georganiseerd hebben, hartelijk dank hiervoor.

Het Cios Arnhem, dank voor de wedstrijdleiding en scheidsrechters.

Het volledige overzicht is te vinden op www.schoolensport.nl

PRAKTIJJKATERN

PRAKTIJK BASIS- EN VOORTGEZET ONDERWIJS

22 HOGER DAN HOOG (2) *Bas Baremans*

26 PIRAMIDES BOUWEN (2) *Reginald Leper*

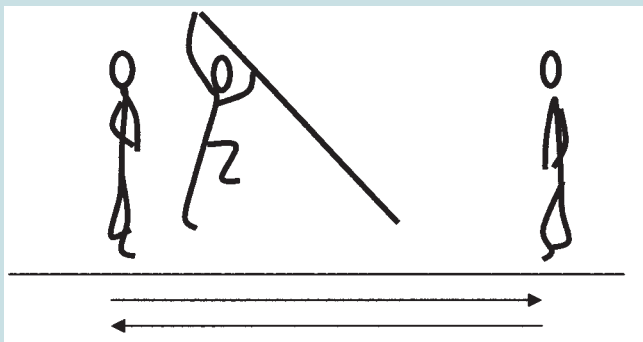
STEUNSPRINGEN

HOGER DAN HOOG (2)

In dit tweede deel wordt ingegaan op de manier waarop met de stok dient te worden omgegaan zodat het veilig blijft. Met behulp van eenvoudige didactische werkvormen gaan de leerlingen zelfstandig oefenen. In deze aflevering komen we tot een sprong over een touw en een landing tot langzit op een verhoogd vlak.

Door: Bas Baremans

Het steunspringen vindt bij voorkeur plaats in groepjes van drie, waarbij de springer de stok steeds transporteert naar zijn navolger. De springer met stok start daarbij aan de zijde van het tweetal, en verplaatst zich al steunspringend naar de overzijde, waar de stok wordt overgegeven. Met volleybal is dit een frequent gebruikte manier van 'inspelen' en voor veel leerlingen daarom bekend. Groot verschil zit hem mogelijk wel in het gegeven, dat het steunspringen op signaal dient te gebeuren. Dit om te voorkomen, dat leerlingen elkaar onderweg tegemoet komen en al springend elkaar moeten

Steunspringend op signaal naar de overzijde

passeren en ontwijken met alle risico's van dien.

Na uitleg van de docent zijn leerlingen veelal best in staat bij elkaar na te gaan in hoeverre de eerder genoemde aandachtspunten worden nagekomen. De opmerking, dat je navolger jou dient te controleren en zonodig te 'corrigeren (helpen)' op het driemaal R-principe moet in de bovenbouw van het VO immers niet langer meer tot vragende gezichten te leiden.

VEREENVOUDIGINGEN VAN HET STEUNSPRINGEN

Sommige leerlingen voor wie het inspringen aan de stok een te grote

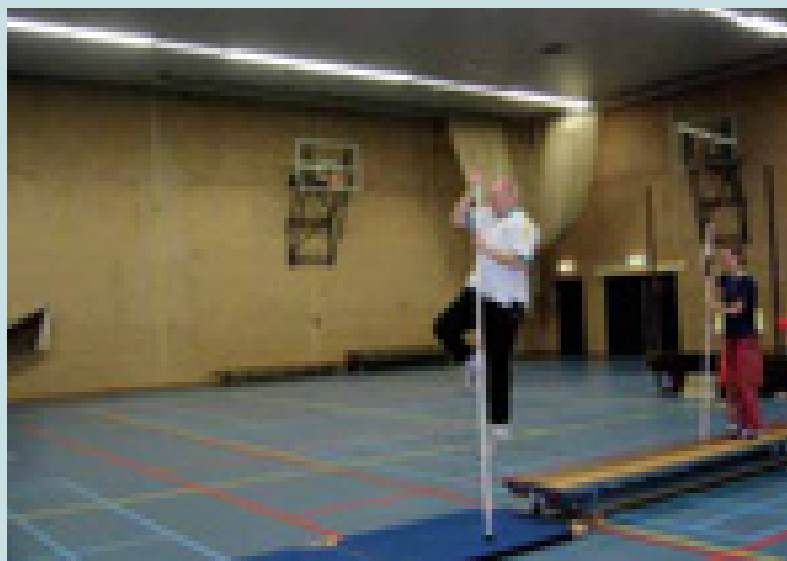
opgave is, zijn gebaat bij wat extra hulp. Een verhoogd afzetvlak resulteert erin, dat in de afzet het zwaartepunt al gedeeltelijk boven het steunpunt wordt gebracht. Het verdere verloop van de sprong en met name het passeren van het kantel (steun)punt wordt hiermee sterk vereenvoudigd.

Ook de zeer open mogelijkheid voor leerlingen om de stok bij het steunspringen te plaatsen waar het hen uitkomt, kan verwarrend zijn. Sommige leerlingen worden hierdoor overspoeld in de te maken keuzes aangaande afzetplek, greephoogte en positie van stokplaatsing. Dat kan alles bij elkaar teveel zijn. Deze leerlingen hebben er in de praktijk soms baat bij om hierin meer structuur aangereikt te krijgen. Het springen van matje naar matje, waarbij de stokplaatsing in de sloot geschiedt, kan hierin uitkomst bieden. Vooral omdat het tempo hierbij tot een minimum wordt gereduceerd, is een langzame passage van het kantelpunt en een gecontroleerde landing bij deze uitvoering bijna impliciet.

VERVOLGEN VAN HET STEUNSPRINGEN

Het aanvankelijk steunspringen, waarbij de leerlingen met een relatief lage greephoogte kortstondig hangend aan de stok verblijven, vormt de opmaat naar een aantal ingewikkelder vervolgen.

- Naargelang het springen meer vanzelfsprekend gaat verlopen en de leerlingen steeds meer in evenwicht de stok passeren, kan hen worden gevraagd om te proberen het kantelpunt eens bewust wat langzamer te passeren. De leerling zal, om dit te bereiken, moeten spelen met zijn tempo van inspringen en zich nog meer in balans aan de stok door het luchtruim moeten verplaatsen. Oftewel: met de benen dicht langs de stok en met het gewicht er goed boven.
- De opdracht om zich tijdens de steunfase geleidelijk aan wat meer boven de stok uit te duwen is een verder vervolg. De actie aan de stok verschuift hierdoor nadrukkelijker van 'hangen aan de stok' naar 'steunen op de stok'.
- Tot slot kan door de betere springers de stok geleidelijk aan wat hoger worden vastgepakt. Daarmee verschuift ook de afzetpositie ten opzichte van het steunpunt naar achteren (verder weg) en is een wat fellere afzet noodzakelijk. Dit dient dit er echter niet in te resulteren, dat leerlingen opnieuw slechts gaan hangen. Het springen moet de gang behouden van het hangen aan de stok naar het onder je wegduwen van de stok.
- Een verder vervolg waarbij tijdens het steunspringen wordt gedraaid en de springer landt met zijn gezicht in de aanlooprichting, wordt in de schoolsituatie *afgeraden*. Dit vanwege het feit, dat de (overtollige) landingsnelheid hierbij in het achterwaartse moet worden opgevangen. En daar waar dit niet lukt, een ferme buiteling op

Het inspringen vanaf een verhoogd afzetvlak maakt het passeren van het kantelpunt eenvoudiger

Een meer voorgestructureerde plek om de stok te plaatsen kan leerlingen tot steun zijn.

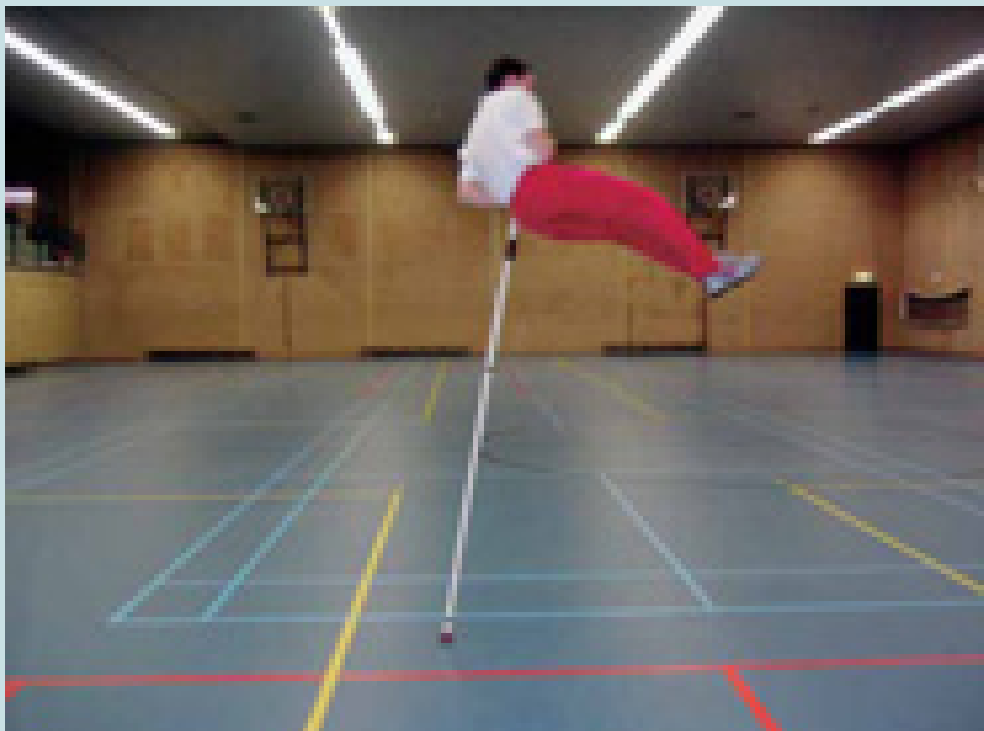
het achterhoofd te verwachten valt.

Polsstokspringen met landing in langzit op verhoogd vlak

Nadat het steunspringen op deze wijze een poosje is vervolgd, moet niet te lang worden gewacht om over te stappen naar het springen met landing op een dikke mat. Er dient hiertoe een licht verhoogd landingsvlak te worden gebouwd, bestaande uit een landingsmat op

drie banken. Als insteekpunt wordt een kastkop gebruikt, die tegen beschadigingen wordt beschermd door een in een 'z-profiel' gevouwen droogmat. Twee palen voorzien van een toversnoer vormen later de te passeren hindernis.

Arrangement

Het meer boven de stok uitduwen leidt tot een verschuiving van hangen aan de stok naar steunen op de stok

- drie banken
- landingsmat (bij voorkeur groot, anders dienen de aan de achterzijde uitstekende bankdelen bedekt te worden met turnmatjes)
- kastkop met één kastdeel
- droogloopmat
- drie trimmstaven (lengte bij voorkeur 2,50 meter)
- twee palen
- toversnoer

Leervoorstel

Aan het oorspronkelijke leervoorstel (te weten het maken van een steunsprong aan de stok) verandert wezenlijk gezien niet veel. De landing daarentegen verloopt wel anders. Er dient niet langer op de voeten te worden geland, maar de springer dient in langzit op het verhoogde vlak terecht te komen. Vanwege de verhoging van het landingsvlak ontbreekt het de springer immers veelal aan tijd om de voeten tijdig en in de juiste positie onder zich te kunnen brengen. De stok dient daarbij tot en met de landing te worden vastgehouden. Alleen dan kunnen de vangers de springer bij een scheve sprong immers boven het landingsvlak terugbrengen.

Vanghulp

De situatie zoals hierboven beschreven vormt het moment waarop vanghulp dient te worden geïntroduceerd. Niet omdat deze vanaf nu bij elke sprong van levensbelang zou zijn, maar vooral omdat daar waar de vanghulp in een later stadium wel noodzakelijk is, hij in een minder dwingende en noodzakelijke situatie dient te worden aangeleerd. Voor het vlak staan twee vangers.

- Een van hen is de stokvanger. Hij is verantwoordelijk voor het vroeg ophalen (vastpakken) van de stok en begeleidt de springer via de

stok naar een veilige landing. Bij scheefsprongen of te weinig vaart kan de eerste vanger via de stok (die aan de andere zijde immers door de springer wordt vastgehouden) zijn invloed op de vluchtbaan uitoefenen.

- De tweede vanger staat aan de zijde waar de voeten de stok passeren. Uitgaande van een rechtshandige springer, staat deze vanger dus ook aan de rechterzijde. Daar waar de springer dreigt terug te vallen of nadrukkelijk naar rechts helt, kan de tweede vanger de vlucht corrigeren en de springer via een duw onder de heupen alsnog boven het vlak brengen. Mocht de springer onverhoopt niet kunnen worden doorgetild, dan is deze vanger ervoor verantwoordelijk, dat de springer op zachtzinnige wijze terugkeert op de grond.

Om ongelukken te voorkomen dient een linkshandige springer elke keer opnieuw aan te geven, dat hij de stok aan de andere zijde passeert, waarmee ook de functie van de vangers links en rechts van de stok wisselt. Als een springer dit vergeet te melden, loopt in het bijzonder de stokvanger het risico de opgeschopte voeten in zijn gezicht te krijgen. Hij rekent er immers op dat de springer aan de andere zijde passeert en wordt onaangenaam verrast door twee voeten die in de richting van zijn gezicht komen.

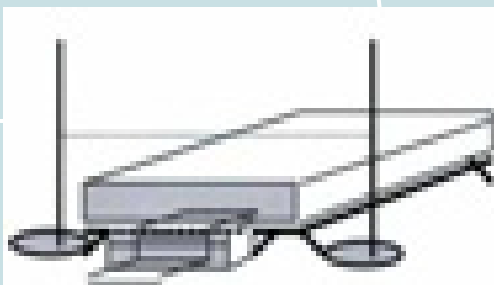
Omwille van de veiligheid wordt er verstandig aan gedaan om de vangers één voor één te laten wisselen. Zodoende staat er altijd één 'ingewerkte' vanger bij het tweetal die de ander zo nodig kan bijsturen.

Veelvoorkomende afwijkingen

Bij het springen in langzit is een aantal veelvoorkomende afwijkingen in het springen te constateren, die vrijwel allemaal hun oorsprong

Polstokspringen met landing in langzit op verhoogd vlak

Zijaanzicht

Bovenaanzicht

hebben in de plek van afzetten.

- Een aantal springers valt bovenin stil en is voor een veilige landing wel erg nadrukkelijk afhankelijk van de vangers. Vrijwel altijd is hier sprake van een te lage aanloopsnelheid in combinatie met een te hoge greep en/of een positie van afzetten die te dicht bij het insteekpunt ligt. Ook een te weinig actieve insprong (en in plaats daarvan de neiging zich bij de afzet te laten doortillen door de vangers) kan hierbij een rol spelen.
- Een aantal springers neigt er in de landing toe om steeds nadrukkelijk aan één kant van de mat terecht te komen. Vrijwel altijd is dat die zijde aan welke de springer de stok passeert. In geval van een rechtshandige springer zal deze, bij afwijkingen in de landing, dus vrijwel altijd naar rechts neigen. De oorzaak kan hier tweeledig zijn.
- De springer schopt in de afzet mogelijk zijn voeten niet dicht genoeg langs de stok. Met als gevolg afwijkingen naar opzij.
- Oorzaak kan echter ook zijn, dat de springer stilvalt in de lucht. Bij het vorige punt is bij de oorzaken hiervan al stilgestaan. Omdat de stok vanwege een gebrek aan snelheid niet volledig de verticaal

haalt, resteren twee ontsnappingsroutes. De stok valt terug (zie vorige punt) of de stok gaat wel door, maar dient daarbij een baan te beschrijven waarbij het zwaartepunt gedurende de verdere vlucht niet nog hoger behoeft te komen liggen. De enige weg waarbij dit het geval is, is de weg opzij. En omdat de springer de stok rechts passeert, zal de stok in dit laatste geval dus ook naar rechts uitwijken.

- Ook zie je sommige leerlingen in de laatste pas van de aanloop veelal de bovenste hand naar beneden schuiven. Zij corrigeren daarmee een te grote 'onderloop' (voetplaatsing van het afzetbeen ver voorbij de bovenste hand) om terugvallen te voorkomen.

Wordt vervolgd

Correspondentie:
b.baremans@windesheim.nl

MEERDERE ROLLEN AFWISSELEN

PIRAMIDES BOUWEN (2)

In het vorige artikel werd beschreven waarom het bouwen van piramides een goede bijdrage levert aan een verbetering van de motoriek en een appèl doet op beter samenwerken. Dit werd duidelijk gemaakt aan de hand van voorbeelden van het bouwen van piramides met drie bewegers. In dit vervolg zien we vormen met vijf of zes bewegers. Door: Reginald Leper

PIRAMIDES MET VIJF RESPECTIEVELIJK ZES BEWEGERS

Hier volgen twee mogelijke werkwijzen.

- Aan de hand van de geleerde basispiramides laat je de teams piramides met vijf respectievelijk zes bewegers ontwerpen. De teamleden werken in subgroepen van twee leden, tekenen een piramide en noteren voor elke beweger en helper de bewegings- en samenwerkingstaken.

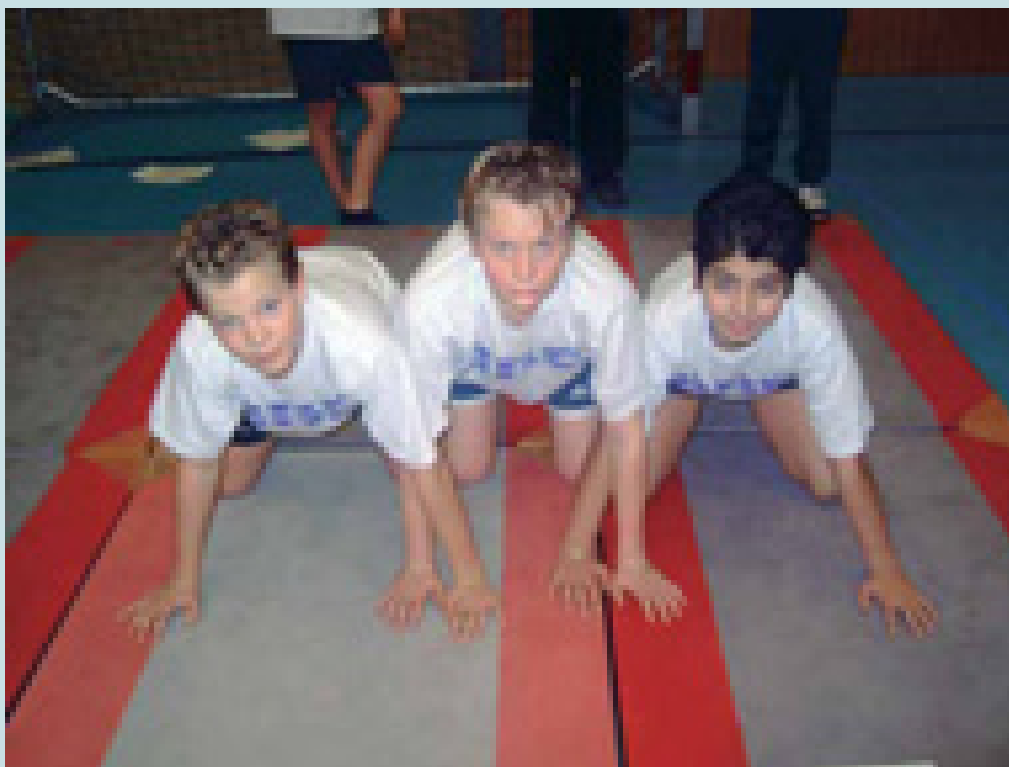
- De teamgenoten vormen vier subgroepen. Elk tweetal kiest of krijgt van de leraar een kijkwijzer (kijkwijzer 6 en 7). Beide partners schrijven hierop de bewegings- en samenwerkingstaken. Eén van beide partners geeft de instructie (instructeur), de andere geeft na de uitvoering constructieve feedback over de bewegings- en samenwerkingstaken (coach).

DE PIRAMIDES PRESENTEREN AAN EEN PUBLIEK

Piramides ontwerpen is fijn, maar ze op muziek presenteren aan medeleerlingen is pas levensecht en lokt grote betrokkenheid uit. Volgende aanwijzingen dragen bij tot het succesvolle verloop van de presentatie.

- Je presenteert een combinatie van maximaal vier piramides.
- Je speelt om beurten beweger en helper.
- Als helper ben je betrokken bij de presentatie.
- Je combinatie heeft een begin en een einde.
- Je blijft positief wanneer iets fout gaat.
- Je speelt voor het publiek: oogcontact en een juiste oriëntatie ten opzichte van het publiek geven je presentatie meer uitstraling.

Opbouw naar piramides met zes bewegers

Kijkwijzer 6: piramides met 5 bewegers

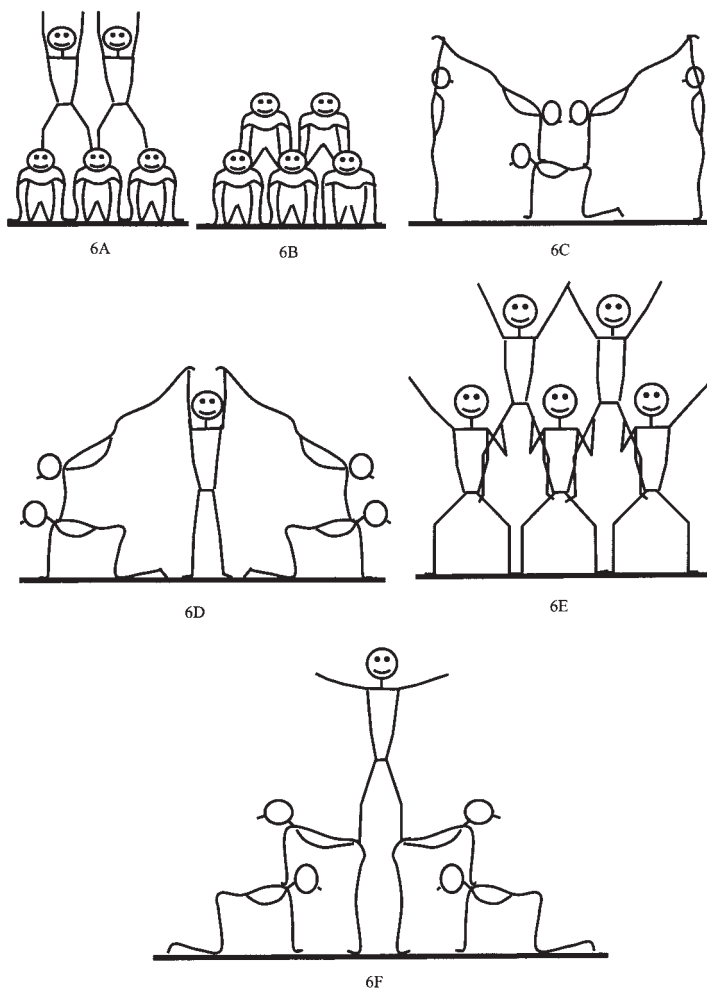
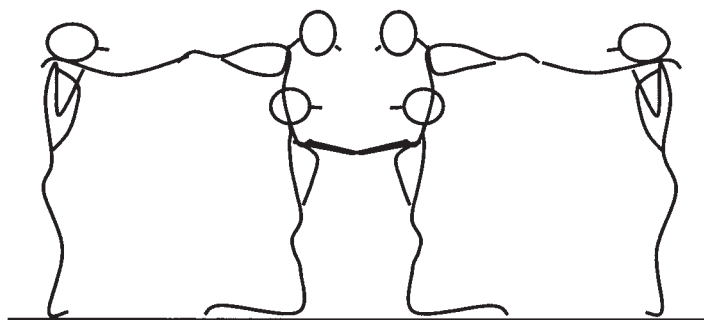
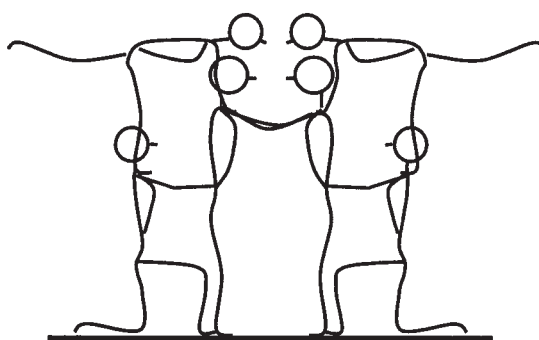
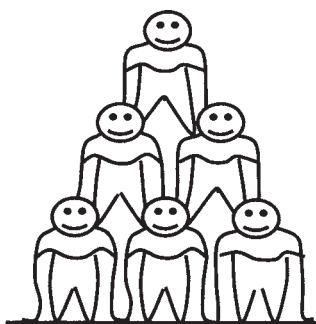

FOTO: HANS DIJKHOFF

Kijkwijzer 7: piramides met 6 bewegers

REFLECTIE EN EVALUATIE

Indien de leraar inzichtelijk leren en gedragsverandering wil uitlokken, is het noodzakelijk dat de leerlingen reflecteren en betrokken worden bij de evaluatie. Volgende richtvragen kunnen de reflectie ondersteunen.

Terugblikken

Waarover ben je (niet) tevreden: over de aanpak, de uitvoering van de piramide en de samenwerking? Welke problemen heb je ervaren?

Alternatieven zoeken en uitproberen

Hoe kan je de aangehaalde problemen aanpakken? Welke alternatieven heb je? Welk alternatief wil je bij de volgende taak resp. les uitproberen?

Literatuur

- Blume M, 1992, *Akrobatik. Training - Technik - Inszenierung*, Aachen: Meyer & Meyer.
- Blume M, 1999, *Akrobatik mit Kindern und Jugendlichen in Schule und Verein*, Aachen: Meyer & Meyer.
- Fodero J; Furlur E, 1989, *Creating gymnastic pyramids and balances*, Champaign: Leisure.
- Leper R; Van Maele I, 2001, *Circus op school. Acrobatiek, evenwicht en jongleren*, Leuven/Leusden: Acco.
- Leper R, 2002, Samenwerken als aanzet voor sociaal en motorisch leren, in Vits H; Behets D(eds), *Bewegingsopvoeding: naar een geïntegreerd curriculum*, Leuven/Leusden: Acco.
- Leper R, 2002, Piramides bouwen met invalshoek 'motorisch en sociaal leren', in Vits H; Behets D (eds), *Bewegingsopvoeding: naar een geïntegreerd curriculum*, Leuven/Leusden: Acco.

ACCENT COLLEGE ORGANISEERT MEE

Tijdens de tweede Nationale Sportweek, die van 25 maart tot en met 3 april 2005 werd gehouden, heeft het Accent College voor vmbo Geuzenplein1a in Vlaardingen bol gestaan van allerlei sport- en spelactiviteiten. De jeugd met een gevarieerd en attractief programma verrassen, was het doel van alle docenten en mede met hulp van sportaanbieders in de regio is dat zeker gelukt. Door: Dinah Heinsbroek

FOTO: DINAH HEINSBROEK

Op de wielerved

PROGRAMMA

Circusschool Hannes en Co was dinsdagochtend 29 maart onze eerste gast. In een goed georganiseerde clinic mochten de leerlingen zelf ervaren dat achter de ogenschijnlijk eenvoudige oefeningen een wereld van balans en acrobatiek schuilgaat.

De middag stond in het teken van het *hardlopen*. Op verzoek van de leerlingen zelf (!) werd er op de baan van de plaatselijke atletiekvereniging Fortuna een 1000 meterloop gehouden. De winnaar liep een niet onverdienstelijke drie minuut zesentwintig.

Een dag later was een heuse krachttoer. Alle leerlingen vertrokken naar de Uithof in Den Haag voor een zeer geslaagde sneeuw-, ijs- en kartdag.

Voor een flink aantal leerlingen was dit de eerste kennismaking met schaatsen, skiën, snowboarden en karten. Het was verbazend te zien wat kinderen in twee uur kunnen leren.

Donderdag 31 maart, de 'Dag van het Onderwijs', hebben de meeste leerlingen in school doorgebracht. De prachtige hal was het strijdtoneel van de denkporters. De gestarte competitie bleek te lang voor een ochtend en is in de middagpauzes voortgezet.

In het zwembad de Kulk probeerden 28 zwimmers het uurrecord van vorig jaar (480 banen met 4 estafetteteams) te verbeteren. Ondanks de buitengewone inspanning lukte het dit jaar net niet. Op de mooiste dag van de week, vrijdag 1 april, trokken alle klassen

er met de mentor op de fiets op uit. Na een fietstocht door Midden-Delfland mochten de leerlingen op het parcours van de wielerved *de Coureur* met echte racefietsen aan de gang (zie foto). Er werd hard gekoerst.

AANGEPAST SPORTEN

De sportweek duurde bij ons een dag langer dan in het land.

Op maandag 4 april hadden wij onze laatste gasten: de sporters met een beperking van de Sportraad Zuid-Holland lieten leerlingen ervaren wat het is als sporten niet vanzelf gaat. In praktijk- en theorielessen werd ingegaan op de aangepaste sporten zoals goalbal, rolstoelbasketbal en rolstoelrijden met weerstand.

Tegelijkertijd speelden onze vijf beste badmintonners een finaletoonooi in de andere gymzaal.

Al met al kunnen we ook dit jaar weer terugzien op een geslaagde week.

Als het aan ons ligt doen we volgend jaar weer mee.

Een derde Nationale Sportweek in 2006? Wij zijn al in training!

Voor een foto-impressie kijk ook op: www.accentsport.tk

CORRESPONDENTIE: dheinsbroek@planet.nl

'Krachtig' opleiden van vakdocenten bewegingsonderwijs**Auteur: dr. Edwin Timmers****Jaar van uitgifte: 2004****De Vrieseborch, Haarlem**

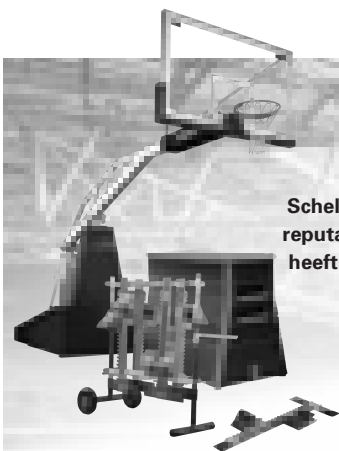
Op 16 januari 2004 promoveerde Edwin Timmers aan de Universiteit van Tilburg op een onderzoek naar de effecten van een 'krachtige' leerwerkomgeving op de professionele ontwikkeling van leraren in opleiding (LIO's). Zijn kloeke en netjes uitgevoerde dissertatie draagt de bovenstaande titel. Een boekbespreking van dit proefschrift bleef tot nu toe uit. Misschien wel omdat een korte samenvatting vanwege de draagwijdte van de studie al snel discutabel is. Daarmee is gelijk gezegd dat de dissertatie zelf, als samenvatting hoeveelheid informatie, aangewende energie, hoeveelheid tijdsinvestering en achterliggende arbeid indrukwekkend is. Om daarvan een idee te geven het volgende. Om acht aspecten van een 'krachtige' leeromgeving te komen zijn in de periode 1995-1999 de beleidsplannen van 42 hogere beroepsopleidingen geanalyseerd, waaruit vijf trends zijn geconcludeerd. Daarbij zijn onder andere de trends 'zelfsturing' en 'denken in competenties' vastgesteld. Daarnaast is met 82 LIO-studenten verdeeld over drie achtereenvolgende jaargroepen gewerkt en met 46 coaches en wisselende teams van minimaal

drie opleidingsdocenten. Daarbij gaat het niet om simpele vragenlijsten, maar om assessments, groepsevaluaties, gesprekken en logboeken. Dat geeft een hoop niet altijd eenduidige informatie die moet worden gescreend op validiteit. Bovendien moest daaraan voorafgaan, maar ook tussentijds, een uitgebreid instrumentarium worden ontwikkeld. Het voorgaande is dus bedoeld om 'een idee te geven'. Feitelijk is er veel meer werk verricht, dat zich in het kader van een boekbespreking nauwelijks of niet laat vangen. Kortom: de promovendus is niet over één nacht ijs gegaan. Om toch de hoofdlijn van de dissertatie te schetsen het volgende. Timmers stelde zich vier onderzoeksvragen, kort samengevat: analyse van een krachtige leeromgeving, professionele ontwikkeling bij de student, voorwaarden stellen aan het opleidingsconcept en kenmerken van de opleiders. Die onderzoeksvragen worden toetsbaar gemaakt middels proces-, en/of context- en/of output-indicatoren, die weer worden gespecificeerd op basis van verschillende onderzoekstechnieken. Zwaartepunt ligt op de professionele ontwikkeling van de student met reflectie als belangrijkste kenmerk en op vakconceptuele ontwikkeling. In de jaargangen *Lichamelijke Opvoeding* van 1999 tot 2003 heeft de promovendus zeer regelmatig (minimaal zestien keer) over verschillende specifiek ontwikkelde instrumenten en voorlopige onderzoeksresultaten gepubliceerd, overigens zonder dat hij daarbij aangaf dat het om vitale onderdelen van een dissertatie ging. Opnieuw blijkt dat de metafoor 'over een nacht ijs gaan' bijna beledigend is voor de promovendus. Wie aan de ene kant de (professionele) ontwikkeling van de groei van een student in zijn

praktijkcontext (LIO-stage) op verschillende docentvaardigheden wil vangen en aan de andere kant het aanbod van de opleiding wil toetsen en dan bovendien nog competentiegericht opleiden wil verhelderen en de principes van een krachtige leeromgeving wil bloot leggen, stelt zich aan een schier onmogelijke taak. Met deze constatering heb ik, naar mijn waarneming, voldoende basis geleverd om tegelijkertijd de kracht en de zwakte van de dissertatie te typeren. De kracht zit in de vrijwel encyclopedische volledigheid van de bijeengebrachte informatie. De manier waarop curriculumontwikkeling, ontwikkeling van de student en elementen van vakconceptuele ontwikkeling zijn geanalyseerd en in toetsbare kwaliteit is vertaald, is indrukwekkend. De redeneringen die gevolgd worden om de 'krachtige' leeromgeving als belangrijk te legitimeren is overtuigend. Maar, de wijze waarop 'geshopt' wordt bij verschillende opleidingsconcepten lijkt me iets te encyclopedisch. Er worden waardevolle uitspraken gedaan over kerncompetenties van professioneel handelen en over (vak)conceptueel ontwikkelen. De uiteindelijke conclusie in aansluiting op het begrip 'krachtige leeromgeving' is dan het fundamentele doel van bewegingsonderwijs, zijnde: 'leer leerlingen op een slimme manier sportgerichte bewegings(situatie)problemen op te lossen' (pag. 229). 'Slim' betekent in dit geval: actief willen leren én leren te leren. Naar mijn waarneming zit in deze reeks van definities ook nog een bijkomend probleem. Het werken met studenten met een rijke bewegingsbiografie (en dus potentie om zelf actief vorm en inhoud te geven) heeft de auteur in zijn conceptuele denken mogelijk verleid de leerlingen met een arme bewegingsbiografie te

vergeten, terwijl daar een kerncompetentie voor de student dient te liggen. Liever had ik een pregnanter kwaliteitscriterium voor goed (bewegings)onderwijs gezien. Mogelijk wrekt zich hier de waarneming van Timmers dat hij het opleidingsonderwijs inclusief het gedrag van opleiders ziet fungeren als 'model' voor het onderwijs in de school (pg. 250). Naar mijn idee is dit maar ten dele waar. Ik zie opleidingsdidactiek en didactiek als wezenlijk verschillende kwaliteiten. Deze kritische notie gaat niet op voor de uitwerking van competenties en assessments, hoewel sommige competenties nog als leerdoelen kunnen worden gelezen. Hier wordt zichtbaar dat we in ons vakgebied nog moeite hebben om specifieke en betrouwbare indicatoren te hantieren. Timmers heeft hier grensverleggend werk verricht. De poging om de competenties te valideren is alleszins verdienstelijk en zou het waard zijn door een volgende onderzoeker opnieuw te worden getoetst. 'Krachtig' vakdocenten bewegingsonderwijs opleiden is een waardevol 'fundgrube' voor ieder die zich met opleidingsonderwijs bewegingsonderwijs bezighoudt. Als dissertatie kan het de toets der kritiek moeiteloos doorstaan. Als studieboek voor opleidingsdocenten is de studie van belang. Als je het boek gewoon wilt lezen moet je doorzettingsvermogen tonen. Het encyclopedisch karakter heeft vanwege de volledigheid waarde, maar zal als naslagwerk de eigenaar van dit boek eerder satisfactie geven. Onomstotelijk een verrijking van de opleidings- en vakliteratuur, maar moeilijk in zijn totaliteit te bediscussieren omdat er zoveel wegen bewandeld worden.

Bram Donkers

Schelde International bv, producent van gymnastiekwerktuigen en sporttoestellen, heeft een wereldwijde reputatie op zijn vakgebied voor kwaliteitsproducten en product vernieuwing. In de 100 jaar van haar bestaan heeft Schelde International een leidende positie in de branche opgebouwd. Wij exporteren naar 102 landen.

Schelde International is op zoek naar een:

Sporttechnisch Adviseur m/v

met de capaciteiten om door te groeien naar de functie van rayonvertegenwoordiger voor Gelderland

Uw functie: Na een inwerkperiode bent u verantwoordelijk voor het gehele verkooptraject: acquisitie, offerte-aanvraag en -opvolging, orderafsluiting en after sales. Eigen inzet en kwaliteit zijn bepalend voor omzet en eindresultaat.

Onze vraag: U bent een man of een vrouw met een CIO of ALO achtergrond. U heeft enkele jaren werkervaring in het onderwijs. U bent een enthousiaste persoonlijkheid, die kan onderhandelen met o.a. (gemeentelijke) overheden, schooldirecties, gymdocenten, verenigingsbestuurders en trainers. U kunt zelfstandig werken en heeft grote affiniteit met sport en het bewegingsonderwijs. U woont in de regio of bent bereid daarheen te verhuizen.

Ons aanbod: U krijgt de ruimte uw kennis en ervaring binnen een dynamisch en groeiend bedrijf in te zetten en verder te ontwikkelen. U vervult een spilfunctie binnen een organisatie met een informele bedrijfscultuur. Uw beloningspakket is afhankelijk van opleiding en ervaring. De arbeidsvoorwaarden zijn gebaseerd op de CAO metaal- en elektrotechnische industrie.

Uw schriftelijke reactie kunt u sturen aan Schelde International BV, Postbus 21, 4460 AA Goes t.a.v. de heer J. Dekker, die u tevens nadere informatie over de functie kan geven. Tel 0113-315100. Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de selectieprocedure.

Acquisitie n.a.v. deze advertentie wordt niet op prijs gesteld!

Schelde International

BASISDOCUMENT PRODUCTEN

*Hier willen we kinderen in de
Jouwe bewegingsonderwijs op de
karakteristieke manier en welke
kwaliteit streven we daarbij na?*

Jan Ketting, Perle

Mede- en publicatiedirectie van de
Nederlandse Vereniging van Leraren
Bewegingsonderwijs (NVLBO)
Postbus 20000, 1070 CA Amsterdam
Tel: 020-6900000, 020-6900001
Fax: 020-6900002, 020-6900003
Internet: www.nvlbo.nl

N I E U W

BELEVES

DIGITAAL LEERLINGVOLGSYSTEEM

Beleves is een gebruiksvriendelijk digitaal leerlingvolgsysteem, gebaseerd op de leerlijnen en toetsen van het Basisdocument Bewegingsonderwijs. Door gericht te kijken kan er gestructureerd en planmatig gewerkt worden aan de bewegingsontwikkeling van kinderen. De toetsen maken het mogelijk de vorderingen van individuele leerlingen te observeren. Op basis van die observaties kan leerhelp geboden worden en kunnen bewegingsopdrachten aangepast worden. Dit digitale leerlingvolgsysteem heeft veel toepassingsmogelijkheden, waaronder overzichten per leerling en per groep, het berekenen van gemiddelde scores en een snel overzicht van de bewegingsontwikkeling leerlingen.

TELEN 06 72331 40 6, 40 45, 46

BELEVES LEERLINGVOLGSYSTEEM BEGINGSONDERWIJS

Beleves is een digitaal leerlingvolgsysteem gebaseerd op de leerlijnen en toetsen van het Basisdocument Bewegingsonderwijs.

Beleves is een digitaal leerlingvolgsysteem gebaseerd op de leerlijnen en toetsen van het Basisdocument Bewegingsonderwijs.

STAGELOPEN IN BRAZILIË

Drieënhalve maand samen met een klasgenoot stagelopen voor de stichting Tio Loiro/ARCA in Brazilië was een geweldige ervaring. Ik heb daar in Fortaleza gewerkt met kinderen in de krottenwijken. Naast de sport- en spellessen heb ik daar windsurfles gegeven en gewerkt met toeristen. De stage in Brazilië is een geweldige mooie en leerzame ervaring geweest en ben daarom erg blij dat ik deze kans heb gekregen en heb aangenomen. Door: Ronald de Bruin

Het werk van Tio Loiro en ARCA is het beste te omschrijven als Sportontwikkelingswerk. Tio Loiro is met name in Nederland actief met voorlichting en bewustwording op scholen. ARCA doet het echte ontwikkelingswerk in de sloppenwijk en wil, met sport als middel, de jeugd in de sloppenwijken een kans op een eerlijke toekomst bieden. In Brazilië heeft ARCA meerdere programma's. Het belangrijkste is het *pleinen(veldjes) programma*. Hierbij wordt er met een bus vol sport- en spelmaterialen een vaste favela (krottenwijk) ingereken om daar 's morgens en 's middags twee uur lang les te geven aan de kinderen die er wonen. Naast het lesgeven in deze favela wordt er ook wekelijks in andere favela's lesgegeven. In het laatste weekend van elke maand wordt er lesgegeven in het binnenland.

SURFSCHOOL

Naast het lesgeven in de favela's is er ook een *surfschool* opgericht. Jongeren in de leeftijd 10 t/m 18 jaar krijgen daar de kans om het golfsurfen onder de knie te krijgen. Naast het sportieve aspect geeft dit hen ook de kans om misschien ergens als golfsurfinstructeur te komen werken. Voor de 15-jarigen en ouderen is er net een *voetbal-schoon* opgericht. Naast het voetballen krijgen ze wat te eten en worden er gesprekken gevoerd over wat ze in hun leven willen gaan doen. In de toekomst hoopt ARCA voor deze jongeren technische opleidingen te kunnen aanbieden zodat ze een vak kunnen leren. Verder worden er *Nederlandse toeristen* bij het project betrokken door hen bewust te maken van het feit dat Fortaleza niet alleen maar bestaat uit mooie stranden en grote hotels. Zij kunnen kijken of participeren aan de verschillende programma's, zoals de surfschool.

ERVARINGEN

De stage was voor mij erg leuk omdat het zo afwisselend was. Het lesgeven in de krottenwijken ging er anders aan toe dan ik gewend was in Nederland. Doordat er gewerkt werd op een sportveld en er met ander materiaal gewerkt was dan ik vanuit de gymzalen in Nederland gewend was heb ik veel leren improviseren. Ik werkte samen met een Braziliaanse docent lichamelijke opvoeding en heb daar veel creatieve ideeën opgedaan.

De lessen waren altijd in een bepaalde volgorde opgebouwd. Een les bestond uit inleiding/spelletjes als warming-up, coöperatieve spelen, activiteiten ter voorbereiding op een toernooi (in onze periode was dit

een atletiektoernooi) en een regionaal/recreatief spel. De laatste vijf à tien minuten van de les werden gebruikt voor een kringgesprek. Hier werden verschillende onderwerpen behandeld zoals: seksuele voorlichting, gezondheid, voeding, milieu, ouders, normen en waarden, drugs en drank enz. ...

Na de les kregen de kinderen altijd te eten en te drinken.

Het enthousiasme en de vrolijkheid die deze kinderen uitstraalden tijdens de lessen zal mij altijd bijblijven.

LESGEVEN

Het geven van de windsurflessen vond ik echt super om te doen. Elke dinsdag gingen wij samen met twee golfsurfleraren naar een meertje om te windsurfen. Deze twee jongens komen zelf uit een krottenwijk. Zij werken voor ARCA en geven golfsurflessen aan de toeristen.

Onze taak was om deze jongens windsurfen te leren en de engelse termen te leren die gebruikt worden met windsurfen, zodat ze deze konden gebruiken bij hun lessen aan de toeristen. ARCA is druk bezig een mobiele surfschool op te starten waar de jongens uit de favela naast het golfsurfen ook windsurfen en misschien ook kitesurfen kunnen geven.

Naast het lesgeven heb ik ook Nederlandse toeristen begeleid. Elke week wanneer er weer een vliegtuig vol Nederlanders Fortaleza arriveerde hielden we bij de briefing een praatje over het werk dat Tio Loiro/ARCA daar verricht. De toeristen konden meedoen aan een aantal activiteiten. Ze konden het project komen bezoeken in de krottenwijk, ze konden meedoen aan een voetbalwedstrijd Nederland - Brazilië. Er werd dan een wedstrijd georganiseerd tegen de Braziliaanse medewerkers van ARCA. En ze konden golfsurflessen volgen, gegeven door jongens van de surfschool van ARCA.

LEERZAAM

De stage is voor mij een onvergetelijk leerzame topperiode geweest. Op lesgeef gebied heb ik veel leren improviseren en ben een stuk creatiever geworden. Daarnaast heb ik kunnen meemaken hoe het leven in een totaal andere cultuur als Nederland er aan toe gaat. De cultuur en de armoede van Brazilië heeft me geholpen bepaalde zaken van het leven anders te bekijken. Brazilië is echt het land van de

Temidden van de 'straatkids'

grote tegenstellingen. Naast de mooie stranden en het uitgaansleven is er echt veel armoede. Maar ondanks de armoede is mij opgevallen hoe gelukkig de mensen er onder blijven. Ze blijven super aardig, willen het kleine beetje wat ze hebben met je delen en zijn met hele kleine dingen gelukkig. In Nederland zijn we allemaal erg prestatiegericht. We hebben het ene doel nog niet bereikt en we willen al weer wat anders. In Brazilië is dat veel minder. De mensen zijn gelukkig als ze eten hebben en leven echt met de dag. Het zijn echte levensgenieters. Wat voor werk je doet of hoe groot je auto is zijn geen gespreksonderwerpen. In Nederland zijn er meer mensen overspannen en gestresst dan in Brazilië. Dit heeft natuurlijk ook met de economische toestand te maken. Als je niet veel geld hebt dan kun je ook niet veel keuzes maken. Waar ga je wonen, wat ga je doen, waar ben je goed in, dat zijn geen vragen waar ze zich elke dag druk om maken. Ik heb dit voor mezelf meegenomen en heeft mij erg geholpen om bepaalde zaken te *relativeren*.

Naast mijn werkzaamheden voor mijn stage heb ik elk momentje van mijn vrije tijd vol benut. Samen met m'n stagepartner Wouter van Ommen gingen we elk vrij weekend erop uit. Tijdens m'n stage perio-

de heb ik m'n duikdiploma PADI gehaald. Na onze stageperiode zijn we nog drie weken gaan reizen.

Ik kan elke student van een academie lichamelijke opvoeding aanraden om eens te kijken op www.tioloiro.nl. en deze kans aangrijpen voor een onvergetelijke topstage!

CORRESPONDENTIE: de_bruin_ronald@hotmail.com

Vertigo® Climbing Structures & Equipment bv

conform
EN12572
&
EN1176

info@vertigo-klimwanden.nl • www.vertigo-klimwanden.nl

GYMNASTIEK EEN VOLKSZAAK (9)

Om de organisatie van het schoolvoetbal te leren kennen en de pedagogische waarde ervan te bestuderen, bezocht J.W. Kips, voorzitter van de Commissie, samen met de onderwijzer J. Ort in 1913 een 20-tal scholen in Engeland; ook woonden ze de jaarvergadering bij van de *English School's Football Association*. Het verslag van deze reis verscheen in een uitgebreide brochure *School en sport*. Zij hoopten daarmee in Nederland het zo *schraal toegepast gymnastiekonderwijs* een nieuwe impuls te geven. Maar degenen die met onderwijsvernieuwing in de gymnastiek bezig waren, namen het slechts voor kennisgeving aan. In de regeringsrapporten van 1916 en 1918 werd schoolsport niet genoemd; wel attendeerde men op schoolmarsen en op schoolzwemmen, beide zaken die van militair belang werden geacht. Terwijl de relatie tussen gymnastiek en overheid evident was, stonden sportbonden geheel los van overheidsbemoeienis. De Amsterdamse schoolvoetbalcompetitie bleef een activiteit van de Amsterdamse voetbalbond (*Revue der Sporten 1917/18, p. 408*). De aversie tegen sport was bij het onderwijs zodanig, dat er taaltrucs aan te pas kwamen; men ging van *sportspelen* spreken. In 1903 schreef de gymnastiekleraar P.J. Schuil een boekje over slagbal onder de titel *Partijspelen*. Deze term werd overgenomen bij het opstellen van de nieuwe exameneisen voor de acte gymnastiek, waarvoor nu kennis van atletiek en partijspel werd vereist. Zo ontweek men in naam de sport. Het gymnastisch spel maakte plaats voor sportspelen, met als ongewenste toegevoegde waarde dat winnen belangrijker was dan deelname. Enkele sportliefhebbers onder docenten organiseerden aan het eind van het schooljaar sportdagen en sportfeesten. Scholen

Bloemendaalse Schoolvereniging met veel bewegingsspel op haar lesrooster

waar sport welkom was stonden in steden waar in het burgerleven ook de eerste import van sport had plaats gehad: Haarlem, Amsterdam, Den Haag en Deventer.

SCHOOLVOETBAL IN AMSTERDAM

In Amsterdam was het reisverslag uit 1913 van de schoolvoetbalcommissie een stimulans om een nieuwe poging te wagen. Spil was nog steeds hoofdonderwijzer H.J. Bon. Tientallen jaren organiseerde hij in de paasvakantie de schoolwedstrijden op de 18 gemeentelijke sportvelden aan de Middenweg. In het begin schreven ook scholen uit Haarlem, Zaandam en Hilversum in. De jongens kwamen onder leiding van een enthousiaste (gymnastiek)onderwijzer met de trein naar Amsterdam. Door de snelle toename van het aantal Amsterdamse aanmeldingen werd de deelname tot Amsterdamse scholen beperkt en deelde men de voetballertjes naar sterkte in van klasse A tot E. Onder E vielen de lagere scholen, waarvan Bon de organisatie voor zijn rekening nam. In 1928 speelden er 351 elftallen, waarvan de helft onder E waren ingeschreven. Met de godsdienstige achtergrond werd rekening gehouden door christelijke scholen niet op zondag en de Joodse scholen niet op zaterdag in te delen. Men kon voor het toernooi altijd op de sportvelden aan de Middenweg rekenen; de gemeente verhuurde deze aan sportclubs, maar hield ze contractueel voor de woensdagmiddagen en de paasvakantie gereserveerd voor de schooljeugd. Verder was het toernooi geheel onafhankelijk van de gemeente en slechts in beperkte mate gesubsidieerd door de voetbalbond. De inschrijving van de elftallen en de toegang voor toeschouwers was gratis. Enige inkomsten kreeg men uit de verpachting van de fietsenstalling en de consumptietent. Of de 4000 deelnemers wel fysiek geschikt waren om de wedstrijden te spelen, bleef een vraag. Men ging af op het oordeel van de gymnastiekleraar, die in geval van twijfel aan de leerling een bewijs van de huisarts kon vragen. Vaak was het voldoende wanneer het schoolhoofd verklaarde dat volgens hem het team zonder bezwaar kon deelnemen. Na 1928 werd er plotseling gesproken over de noodzaak van een sportmedisch congres dat aansluitend op de Olympische Spelen in Amsterdam had plaatsgevonden en met de sportmedische bureaus die daarna werden opgericht. Maar de organisator Bon haalde zijn schouders op; het was mogelijk wel van belang, maar in de praktijk onuitvoerbaar, want hoe wilde men voor het toernooi even 4000 spelers keuren? Dat scholen meer en meer voor sport gingen openstaan, lag voor een deel aan de tactische benadering door de sportbonden. Zij waren terughoudend in het werven van leden voor hun sport, bemoeiden zich niet met zaken die tot de competentie van de scholen behoorden, en benadrukten vooral het pedagogische aspect van sportbeoefening.

VOORLOPER KVLO

De *Nederlandsche Bond voor de Lichamelijke Opvoeding* hield zich ook met sportpropaganda onder de schooljeugd bezig. De grote ma-

Omst. Haarlem-Bloemendaal. Duin en Daalscheweg met terrein Lichamelijke Ontwikkeling

nifestatie die de Amsterdamse afdeling in 1920 in het stadion - toen nog het *Sportpark* genoemd - organiseerde, werd helaas niet datgene wat men ervan mocht verwachten. Er werden korfbal- en voetbalwedstrijden gespeeld, atletiekwedstrijden gehouden en leerlingen van middelbare scholen lieten onder leiding van de Amsterdamsche Vereniging van Gymnastiekonderwijzers een show zien van vrije oefeningen. Het had een groots sportfeest kunnen zijn, maar het resultaat werd overschaduwd door baldadig gedrag op de tribunes. Medeleerlingen vernielden er eigendommen van het *Sportpark* en leraren konden de jongelui niet meer de baas. Treurig, treurig! was het commentaar. Degelijke toestanden had de bekende sportman en schrijver J. Feith in 1913 zeker niet voor ogen gehad toen hij bij de opening van Het Sportpark dit feit koppelde aan het 50-jarig bestaan van de Hogere Burgerscholen, waarbij zijn boodschap was: *Sport en school móeten samengaan*.

De Amsterdamse gemeenteraad reageerde daar positief op. De rijks-subsidie, beschikbaar om werkloosheid te bestrijden, werd besteed aan de aanleg van sportterreinen voor verenigingen en voor gebruik door scholen.

Zoals in Amsterdam het schoolvoetbal vaste voet aan de grond had gekregen, zo kende Utrecht de schoolatletiekwedstrijden waar de leerlingen een vaardigheidsdiploma konden behalen. Ze werden georganiseerd door de Utrechtse Provinciale Athletiekbond. Na de Olympische Spelen van Amsterdam werd in 1929 door de Nederlandsche

Atletiek Unie de Centrale Commissie voor de Schoolatletiek ingesteld. Ook het Nederlandsch Olympisch Comité werkte met een commissie die de sport op scholen begeleidde. Net als bij de vooroefening van aankomende militairen het geval was geweest, scheen het alsof er met een toenemend aantal belanghebbenden tevens een verdeel- en heerspolitiek werd gevoerd.

In 1926 nam de Amsterdamse NLBO-afdeling samen met de tennissbond het initiatief om op middelbare scholen in de zomervakantie het tennisspel populair te maken. Er meldden zich 70 jongens en 200 meisjes aan, wat een indicatie is voor de grote behoefte onder meisjes om aan sport deel te nemen. Bij al deze sportactiviteiten hebben we te maken met particuliere initiatief. Zowel het Rijk als gemeentelijke overheden hielden zich op afstand als het ging om sport op de scholen mogelijk te maken, laat staan dat zij dit stimuleerden. Een uitzondering vormde het schoolzwemmen.

Wordt vervolgd

SFEERVOL NK MINITRAMPOLINE SP

Op vrijdag 22 april waren uit heel Nederland leerlingen naar sporthal De Haspel in Goirle gekomen voor het Nederlands Kampioenschap Minitrampoline Springen voor scholieren. Meer dan 40 teams met in totaal 600 leerlingen zorgden voor een wervelend springfestijn waarbij de toeschouwers vaak ogen en oren te kort kwamen. De meeste scholen hadden van hun optreden namelijk een complete show gemaakt met muziek, kleding, dans, acrogyrnastiek en natuurlijk veel springen. Door: Pieter Matthijse

Het NK Minitrampoline Springen maakt onderdeel uit van het schoolsportprogramma van de KVLO. De organisatie was dit jaar mede in handen van de Opleiding Sport en Bewegen van het roc Midden-Brabant uit Tilburg. Docent Guust van der Steen had samen met de klas waar hij mentor van is de touwtjes in handen genomen. Voor de studenten van deze opleiding een mooie kans om ervaring op te doen in het organiseren van een dergelijk sportevenement. Het maken van het draaiboek, het samenstellen van het programmaboekje, het inrichten van de sporthal, het ontvangen van de scholen; daar

waar mogelijk kregen de studenten een taak. Ook het licht en het geluid werden door studenten verzorgd. Dit gebeurde door leerlingen van de Opleiding Kunst, Cultuur en Media van het roc Midden-Brabant. Ook maakten zij een speciale videomontage van deze dag. In de middagpauze was er een beatbox- en breakdancedemonstratie waarbij iedereen werd uitgedaagd de vloer op te komen en mee te doen. Mede door de inzet van de studenten ontstond er een sfeervolle ambiance waardoor de optredens van de deelnemende scholen nog beter tot hun recht kwamen. Aan de gezichten van de leerlingen was dan ook te zien dat ze genoten. Natuurlijk was er spanning want het ging tenslotte om de Nederlandse titel. Het mee mogen doen aan dit NK gaf voor de meesten echter al zoveel voldoening en vooral plezier dat de uitslag er minder toe deed.

GROEPSWEDSTRIJD

Een uitslag werd er wel degelijk opgemaakt. Een uiterst deskundige jury beoordeelde ieder optreden op de facetten kwaliteit, moeilijkheidsgraad en compositie. Het NK Minitrampoline Springen is een groepswedstrijd. Een deelnemend team moet uit minimaal acht en ten hoogste 16 leerlingen bestaan. In maximaal 10 minuten mogen ze een complete show presenteren waarbij gesprongen wordt op muziek. Er mag op meerdere trampolines tegelijk gesprongen worden en met of zonder toestellen. Steeds vaker zien we dat scholen speciale effecten aan hun show toevoegen of werken met een leuk thema. Zo ook dit jaar. Voor het publiek is daardoor ieder optreden weer anders en verrassend. James Bond, de musical Mamma Mia, de jaren zestig, Cowgirls, Space, de toekomst, de boerderij, Grease, après-skiën, piraten, arabieren, zelfs de wonderlijke wereld onder water werd tot leven gebracht voor de volle tribunes. Kleding, pruiken, schmink, decorstukken, paraplu's, zwaarden, knuffels, linten, zelfs strobalen waren meegenomen naar Goirle. Een compliment aan de deelnemende scholen voor de kwaliteit van hun optreden is zeker op zijn plaats. Voor de juryleden was het hard werken en goed opletten want het tempo zat er flink in. Ook de pers had aandacht voor dit NK. Zo waren Omroep Brabant Radio aanwezig en het lokale TV-station Goirle TV.

MISSION OLYMPIC

De beste vijf scholen per leeftijdscategorie tijdens dit NK mogen mee-

FOTO: BRAM VAN LOON

De wereld op zijn kop.

RINGEN

FOTO: BRAM VAN LOON

Teamspringen

doen aan het door de KVLO en NOC*NSF georganiseerde Mission Olympic in Amsterdam. Uiteindelijk ging die eer in de categorie tot 15 jaar naar het Maurick College uit Vught, Scholengemeenschap Reggesteyn uit Nijverdal/Rijssen, het Peelland College uit Deurne, het Zuiderzee College uit Lemmer en het Lorentz Lyceum uit Arnhem. In de oudste leeftijdscategorie mogen voor Mission Olympic in en rond het Olympisch Stadion in Amsterdam aantreden het Emelwerda College uit Emmeloord, Scholengemeenschap Jan Arentz uit Alkmaar, Scholengemeenschap Reggesteyn uit Nijverdal/Rijssen, het Hendrik Pierson College uit Zetten en 2College uit Oisterwijk.

WINNAARS

De absolute winnaars van de dag werden het Lorentz Lyceum uit Arnhem en 2College uit Oisterwijk. Zij mogen zich een jaarlang Nederlands Kampioen noemen. Samen met het Maurick College uit Vught wonnen deze teams nog een extra prijs aangeboden door de Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie (KNGU). In september mogen ze een dag lang gratis gaan kijken bij het Wereld Kampioenschap Trampoline in Eindhoven. Aan dit WK zullen 40 landen gaan deelnemen met zo'n 1000 sporters. Ook de meeste medaille winnaars op de trampoline tijdens de Olympische Spelen van Athene zullen naar Eindhoven komen. Meer informatie over dit WK is te vinden via www.wktrampoline2005.nl. Voor meer info over het schoolsportpro-

gramma van de KVLO én voor de volledige uitslag van het Nederlands Kampioenschap Minitrampoline Springen 2005 surf je naar www.schoolensport.nl.

CORRESPONDENTIE: schoolsport@kvlo.nl

ACTIES HANDHAVING MINIMUMTABEL

Oproep aan leden

Vraag steunbetuigende lokale politici contact op te nemen met de onderwijswoordvoerder van hun partij in de Tweede Kamer.

Laat de petitie ondertekenen door belangrijke steunbetuigers. Meld (plannen tot) het ontduiken van de minimumlessentabel.

TOFSPORT MET DE MINITRAMP

Als vaksectie turnen van de Halo zijn wij zeer geïnteresseerd in nieuwe en goede ideeën om turnen aantrekkelijk en haalbaar te maken. Daarom waren we, na zelf met ons artikel over de salto voorover geprobeerd te hebben een bijdrage te leveren aan verantwoorde en voor leerlingen uitdagende bewegingsonderwijs leersituaties om de salto onder de knie te krijgen, direct geïnteresseerd in het artikel tofsport met de minitramp (in LO 3, 2005). Met name de foto's van de luchtgeveerde bewegingssituaties spreken ook ons aan.

De daarbij gepresenteerde tekst en zeker het tekstdeel over het gebruik van een vangzeil is voor ons evenwel aanleiding een aantal kanttekeningen te willen plaatsen. We veronderstellen daarbij dat ons vakblad, dat we ook onze studenten van harte aanbevelen als inspiratie- en kennisbron, de juiste plek is.

TECHNIEK

Er wordt door de schrijvers terecht ingegaan op de risico's die er zitten aan de salto voorover.

Dit geldt voor vele bewegingen uit het turnen en hiermee vergelijkbare sporten. Voorzichtigheid leidt soms tot een te lange en daardoor demotiverende leerweg. Te snel en te ondoordacht streven naar succes leidt nog vervelender tot onverantwoorde risico's. Het aan het bewegen altijd verbonden risico van een ongeluk zou iedere vakleerkracht moeten prikkelen om te blijven zoeken naar manieren waardoor dit risico tot het absolute minimum beperkt kan worden terwijl er tegelijkertijd zo veel en intensief mogelijk bewogen wordt om een beweging te kunnen leren. Eén van de manieren om de risico's zo veel mogelijk in te perken is te bewegen met een juiste techniek. De techniek van een beweging zou naar onze mening dan ook een belangrijk uitgangspunt moeten zijn voor de te volgen methodiek.

In het artikel tofsport met de minitramp wordt er helaas helemaal niets gezegd over de door de lesgever na te streven bewegingstechniek.

Het geheim van het succes met een salto is, zoals we aangaven in ons artikel, het leren van een juiste afzet waaruit zoveel rotatie wordt meegenomen dat een salto gerealiseerd kan worden.

Naar onze mening wordt er in het artikel de indruk gewekt dat techniek niet van belang is en (of omdat?) dat het terechtkomen in het vangzeil garant staat voor een veilige landing. Daarom betwijfelen wij, in tegenstelling tot datgene dat de schrijvers beweren, dat er veel meer dan een kunstje geleerd wordt.

HULPVERLENEN VERSUS VANGEN

Wij maken nog steeds het onderscheid tussen hulpverlenen en vangen. Hulpverlenen is het sturen en steunen van een helper tijdens een beweging waarvan het bewegingsverloop te voorzien is. Dit in tegenstelling tot het vangen waarbij er ingegrepen moet worden om ongelukken te voorkomen. Dat is doorgaans een taak voor

de ervaren leraar/trainer, die dat overigens ook alleen maar kan doordat hij voorziet wanneer een beweging fout gaat aflopen. Bij de salto voorover speelt de observatie van de afzettechniek daarbij een grote rol.

Laten we ons vervolgens eens afvragen wat er van de leerlingen die het vangzeil ophouden verwacht wordt.

Zij moeten op een goede manier reageren op de bewegingen die door hun klasgenoten gemaakt worden. Het is voor de hand liggend dat er sprake zal zijn van een uiteenlopend prestatieniveau. Dit maakt een adequate reactie nog moeilijker. Bovendien vindt de bewegingsactie waarop gereageerd moet worden plaats in een fractie van een seconde. In dit tijdsbestek moeten de vangers anticiperen op de manier waarop de springer dreigt te landen en vervolgens ook nog een juiste beslissing nemen. Zeil omhoog? Zeil omlaag? Zeil schuin? Bovendien moeten zij die beslissing bij voorkeur unaniem maken.

Ons lijkt dat wat teveel gevraagd. Vangen met het vangzeil: wat ons betreft niet om de salto aan te leren maar als een mogelijk interessante toepassingsmogelijkheid in bijvoorbeeld een bewegingsdemonstratie.

Om de salto (aan) te leren gaat onze voorkeur uit naar arrangementen die primair de grootst mogelijke veiligheid voor de bewegende bieden in het besef dat honderd procent veiligheid niet haalbaar is. Vanuit onze ervaring weten we dat een groep goedwillende leerlingen nog lang niet beschikt over de ervaring en het inzicht die noodzakelijk zijn om snel verlopende gecompliceerde bewegingen te kunnen doorzien en aan de hand hiervan op een juiste manier te kunnen reageren. Lessituaties waarin de leraar van leerlingen verwacht dat ze adequaat kunnen reageren op dit soort bewegingen zijn voor ons niet acceptabel.

LEREN BEWEGEN IS VEEL BEWEGEN

De schrijvers van 'Tofsport met de minitramp' stellen dat de hele klas betrokken is bij een salto met een vangzeil en dat het gebruik van het vangzeil leidt tot prestatie en plezier. De beschreven situatie zou garant staan voor een rijke leerervaring. Er wordt gesteld dat de helft van de klas springt en de helft van de klas vangt en dit zou voor de meeste springers leiden tot gegarandeerd succes binnen één les. Wat dit succes inhoudt wordt niet duidelijk. Op de foto's staan er zo'n 15 leerlingen aan het vangzeil dus er zouden ook 15 leerlingen moeten springen. Er springt maar één leerling tegelijk. Aangezien er nogal wat tijd verloren zal gaan met het van het vangzeil afstappen, het hierna herstellen van het landingsvlak en misschien ook nog met aanlopen (dit laatste is niet duidelijk) zal het aantal sprongen dat er in deze situatie gemaakt kan worden niet al te groot kunnen zijn. Of er dan sprake kan zijn van verbetering van de prestatie durven wij te betwijfelen. Het niveau van wat wij onder een bewegingskunstenaar verstaan zal op deze manier zeker niet

Goed vangen

FOTO'S: HANS DIJKHOFF

en begeleiden tot stand

bereikt kunnen worden.

Volgens ons zijn er lessituaties te bedenken waarin het mogelijk is dat er heel veel meer salto's gemaakt kunnen worden. Als er tijdens dit intensieve bewegen bovendien aandacht is voor de prestaties van elkaar, dan zijn de omstandigheden waarin leerlingen ook wat kunnen leren over het bewegen optimaal. Aan één voorwaarde voor het kunnen ontstaan van inzicht, namelijk veel en intensief observeren, is immers voldaan! Heel misschien is het niveau van bewegingskunstenaar voor bewegingsbegaafde leerlingen op deze manier haalbaar.

Naar onze mening verdient het dan ook de voorkeur om de grote groep leerlingen die op de foto's de vangzeilen vasthouden heel veel bewegingen te laten maken die bijdragen tot het sneller en beter leren springen van de salto voorover.

HULPVERLENEN OM SOCIALE VAARDIGHEDEN TE ONTWIKKELEN?

Wij dachten dat we de periode waarin door de LO het hulpverlenen binnen het turnen nogal eens gelegitimeerd werd vanwege de hiermee verbonden veronderstelde positieve invloed op de sociale vormings- en vaardigheidsaspecten achter de rug hadden.

We vragen ons af hoe het belang van het kunnen samenwerken en de hiervoor benodigde sociale vaardigheden zich verhoudt met het zo goed mogelijk leren springen van de salto, waarbij succesbeleving en plezier in het bewegen voorop moeten blijven staan. Met andere woorden: hoe verhoudt de competentie goed bewegen

zich tot de andere competenties samenwerken en sociale vaardigheden en welke gevolgen heeft dit voor de lessituatie. Deze vraag wordt in het artikel helaas niet gesteld en dus ook niet beantwoord. Hulpverlenen moet ons inziens vooral gelegitimeerd worden vanuit de bewegingssituatie zelf. Dat blijkt in dit artikel evenwel niet het geval. De koppeling tussen het op tijd strak trekken van het zeil en de competentie sociale vaardigheid is ons te simpel en lijkt vooral ingegeven door het willen meedoen aan de nieuwste didactische slogan, het competentieleren.

Laten we toch vooral de kern van ons vak in ere houden: het verzorgen van verantwoord en goed bewegingsonderwijs in een pedagogische setting.

SAMENVATTEND

Natuurlijk kan een artikel waarin bepaalde ideeën en of ervaringen worden tentoongespreid een goede motivatie voor collega's zijn. Het is goed om collega's te wijzen op nieuwe materialen en methoden. Het is daarbij echter wel van belang de motieven en argumenten die ten grondslag liggen aan de gemaakte keuzes te beschrijven zodat iedere vakdocent kan beslissen op basis van de gegeven informatie. Helaas ontbraken volgens ons de juiste motieven en argumenten en vonden wij het om die reden nodig om eni-

CORRESPONDENTIE: J.J.A.A.Hoeboer@hhs.nl

DE CAO-VO 2005/2006

Begin dit kalenderjaar vroegen wij u om te reageren op het toen bereikte onderhandelaarsakkoord over de nieuwe CAO-VO 2005/2006. Dit had met name betrekking op de verslechtering van de BAPO-regeling. Op basis van de reacties die bij ons binnen zijn gekomen heeft de CMHF/KVLO besloten de CAO te ondertekenen. Hoe ziet de BAPO-regeling er nu definitief uit? Heeft de uitwerking van de CAO verder nog problemen opgeleverd? Door: Jilles Veenstra

DE BAPO-REGELING (BIJLAGE 8, CAO-VO 2005/2006)

Vanaf 1 augustus 2005 is het sparen van de BAPO slechts mogelijk tot het bereiken van de 55-jarige leeftijd. Dat men wil sparen dient men, indien de werkgever daarom verzoekt, aan te geven, zodat deze hiervoor geld kan reserveren. Het aldus gespaarde saldo van maximaal drie keer 170 uur kan op een later tijdstip worden opgenomen. Dit saldo dient zo opgenomen te worden dat er in de opgenomen BAPO-uren geen daling mag ontstaan. Verder zijn er geen beperkingen opgenomen, dus spreiden over een aantal jaren, het laatste jaar nog slechts voor de helft werken, wat eerder stoppen met werken voorafgaand aan FPU (of wat daar mogelijk voor in de plaats gaat komen) dat is allemaal toegestaan. Vanaf uw 55ste heeft u op basis van de regeling de keuze uit opnemen of niet opnemen van de BAPO. Bij niet opnemen van de BAPO blijft het eventueel reeds door u gespaarde saldo voor u staan.

Is sparen dan vanaf uw 55ste verboden? Nadrukkelijk wordt in de preambule onder punt d. genoemd dat de CAO een minimum-CAO is, dat wil zeggen dat in overleg tussen werkgever en werknemer afwijkende afspraken zijn toegestaan. In overleg wil uiteraard niet zeggen dat uw werkgever daarmee in moet stemmen, maar wanneer in uw situatie duidelijk is dat uw arbeidsparticipatie niet in het gedrang komt heeft u in ieder geval een sterk argument om bijvoorbeeld te spreken over het continueren van het sparen van de BAPO. Ook kan het in het voordeel van beiden zijn wanneer u toegestaan wordt wat meer te sparen om zo bijvoorbeeld aan het begin van het schooljaar te kunnen stoppen.

Het reeds tot aan 1 augustus 2005 gespaarde saldo blijft voor u behouden en dit kunt u op een door u gewenste wijze inzetten, dus ook nog steeds als prepensioenregeling.

Tenslotte is in de regeling een beperking opgenomen van het aantal keren dat de werkgever een beroep op u kan doen op uw 'BAPO-dag' (voor sommigen, afhankelijk van uw CAO, gold dit al). Dit mag slechts drie keer per jaar, uiteraard onder de conditie dat er sprake is van compensatie op een ander tijdstip.

VERGOEDING REISKOSTEN WOON-WERKVERKEER (BIJLAGE 4)

In de regeling is een vergoeding per kilometer opgenomen van € 0,08 per kilometer. U kunt aanspraak maken op een vergoeding wanneer u tenminste acht kilometer woont vanaf uw werkplek. De maximum vergoeding wordt bereikt bij een afstand van 25 kilometer.

Deze regeling is een ingrijpende wijziging van de oude regeling waarin nog gerekend werd met zones. Doordat er geen lineaire verhouding is tussen het aantal zones en de vergoeding, bleek in de uitwerking dat de nieuwe regeling niet voor iedereen gunstiger was dan de oude regeling, vandaar dat afgesproken is dat de werkgever de voor u gunstigste regeling zal toepassen (de oude regeling of de nieuwe regeling). Tevens hebben de partijen afgesproken dat zo snel mogelijk de regeling zo zal worden verbeterd (een verhoging van het bedrag per kilometer) dat iedereen er, op basis van de nieuwe regeling, op vooruit zal gaan.

PERSONAL BENEFITS (ARTIKEL 7.2)

Op het moment van schrijven van dit artikel is er nog geen duidelijkheid omtrent de uitvoering van de fiets-privé-regeling en de regeling omtrent de vakbondscontributie. Kern van de regeling is dat brutosalaris ingezet kan worden voor de aanschaf van een fiets en het voldoen van de vakbondscontributie. Op dit moment vindt er nog overleg plaats tussen de CAO-tafel en de fiscus en CASO over het opzetten van deze regeling. Zo gauw hierover meer duidelijkheid is zult u hierover geïnformeerd worden in dit blad en op de website van de KVLO, www.kvlo.nl.

VERVOLG

Op dit moment is de tekst van de CAO in te zien op de website van de KVLO. Voor het eind van het schooljaar zal de werkgever u in het bezit dienen te stellen van een exemplaar van de nieuwe CAO. Intussen zijn de eerste voorbereidingen voor een nieuw CAO-traject voor de CAO-VO 2006 en verder al weer gestart. Dit zal de eerste CAO zijn waarin ook wordt onderhandeld over de primaire arbeidsvoorwaarden, de salarissen, uitkeringen en de pensioenen. Tot in ieder geval 1 augustus 2006 vindt het overleg over deze arbeidsvoorwaarden nog plaats met de minister van OCW.

CORRESPONDENTIE: vas@kvlo.nl

Mijn beweegreden: kostenbeheersing

Iedereen die verantwoordelijk is voor sport- en speeltoestellen wil grip houden op de kosten. En wie daarbij niets aan het toeval wil overlaten vertrouwt op Nijha.

Want naast de zekerheid van duurzame sport- en speeltoestellen geven wij handreikingen om budgettair te kunnen sturen en onnodige financiële risico's te vermijden. Tel daar onze onderhoudsarme materialen en levensduur verlengende technieken bij op en de conclusie is duidelijk: als het om kostenbeheersing gaat weten wij wat er speelt. Wat is uw beweegreden om voor Nijha te kiezen? Nijha. Voor sporttoestellen, speeltoestellen en spel materiaal. Postbus 3, 7240 AA Lochem, tel. (0573) 28 85 55, fax (0573) 25 45 54, info@nijha.nl, www.nijha.nl

Wil je scoren met een opleiding ... in de sport?.....

Cursus / Opleiding 2005 - 2006

Motorische Remedial Teaching

Locatie: Tilburg
Opleidingsdata: start september 2005
Jaar 1: 21 maandagen van 18.00-21.30 uur en 5 zaterdagen van 9.30 -15.00 uur;
Jaar 2: 12 maandagavonden en 3 zaterdagen. 2^e halfjaar is de afstudeerfase.
Kosten: € 950,- voor studiejaar 2005/2006, readers en boeken in totaal ong. € 160,-

Sportjournalistiek

Locatie: Amsterdam (De Bruijnvis)
Cursusdata: 12 september t/m 28 november 2005
 10 maandagen van 14.00 tot 21.00 uur
Kosten: € 1.990,- (inclusief cursusmateriaal, gebruik van faciliteiten en diner)

Lifetime Movement Consultant

(adviseur Sport en bewegen senioren)
Locatie: Tilburg
Opleidingsdag: dinsdag middag/avond
Opleidingsduur: 2 jaar
Kosten: € 1.750 per jaar (exclusief literatuur)
Informatiebijeenkomst: dinsdag 21 juni van 19.30 - 21.30 uur

Zelfverdediging

Locatie: Tilburg
Cursusdata: 6, 13, 20, 27 september
 4, 11, 18 oktober
 18.00 - 21.00 uur
Tijd:
Kosten: € 395,- (inclusief boeken en certificaat)

Voor informatie, aanmelding en andere diensten ga naar www.fontys.nl/sporthogeschool menuknop **Zakelijke Dienstverlening**. Voor vragen: sportzakelijk@fontys.nl of tel.: 0877 - 87 75 22

... Fontys antwoordt the learning community

PESTEN OP SCHOOL, HOE GA JE ERMEE OM?

Pesten is een probleem waar we niet omheen kunnen. Het beperkt zich niet tot de school. De hoeveelheid kinderen die wordt gepest is enorm. Vandaar dat we de problematiek onder de aandacht blijven brengen.

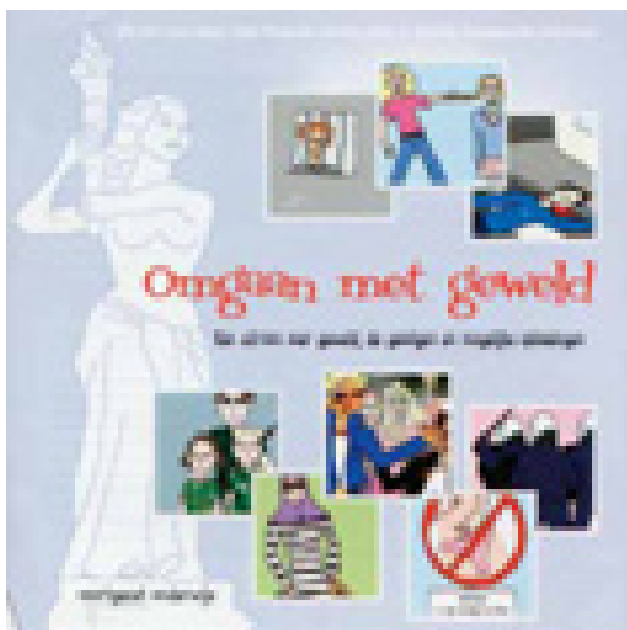
nieuwe brochure die uitgaat van de vijfsporen aanpak: waarin aandacht voor a) de sleutelrol van de leraar b) het gepeste kind c) de zwijgende middengroep en d) hulp aan de ouders. De brochure geeft praktische leerhulp en tips voor het omgaan met pestgedrag en verwijzingen naar programma's en zeer bruikbare literatuur en websites. LOBO NKO, ouders & COO, VOO, NKO Postbus 97805, 2509 GE Den Haag

OMGAAN MET GEWELD

Een cd-rom voor primair onderwijsleerlingen van 10 tot 13 jaar en een tweede cd-rom voor leerlingen van 14 tot 18 jaar van het voortgezet onderwijs. Over geweld, de gevolgen en mogelijke oplossingen. Leerlingen kunnen in de vorm van een project of thema zelfstandig aan de slag met deze cd-rom. Virtueel worden ze in situaties gebracht van pesten en geweld waarbij ze keuzes leren maken en direct de gevolgen van een keuze zien. Ook wordt een analyse gegeven van het ontstaan van pesten en geweld in dagelijkse gebeurtenissen. Met eigentijdse voorbeelden en een handleiding voor docenten. De vormgeving is voor jongeren stimulerend en prima te gebruiken bij lessen sociale vaardigheden met uitstapjes naar de geschiedenis en maatschappij. Leerlingen worden uitgedaagd om naar zichzelf te kijken en te ontdekken wat de mogelijkheden zijn om pesten en geweld te voorkomen.

Stichting Vredeseducatie via: www.vredeseducatie.nl

APS, bestelnummer 757009 via www.aps.nl of tel: 052 2237 555.

Jaarlijks worden 350.00 kinderen gepest. Reden voor de landelijke organisaties voor ouders in het onderwijs in 1994 om daar actie op te zetten. De ouderverenigingen hadden een aanjagersrol in het aanpakken van

de pestproblemen o.a. door het onderteekenen van een pestprotocol. Is het pesten daarmee verdwenen? Jammer genoeg niet, het heeft wel andere vormen gekregen waaronder het digitaal pesten. Vandaar de

ADVISEUR SPORT EN BEWEGEN SENIOREN

Onder het motto: 'Grijp je kans, pak de toekomst!' wordt in Tilburg een nieuwe opleiding gestart. Met het oog op de toenemende vergrijzing (ongeveer vijf miljoen 50-plussers in 2010) is er de laatste jaren beleidsmatig steeds meer aandacht voor ouderen: zie bijvoorbeeld de nota Sport, Bewegen en Gezondheid van het ministerie van VWS. De grote sportkoepels, overheden, onderwijs en politiek hebben zich twee jaar geleden verenigd in een Task Force die sport en bewegen voor senioren centraal heeft gesteld. Deze Task Force heeft zich tot doel gesteld om 4% minder inactieve senioren te hebben in 2010 en in 2006 zal Nederland betrokken zijn bij de organisatie van de Senior Games! Door: Helmi Timmermans

Naar de toekomst toe wordt verantwoordelijkheid dragen voor een gezond levenspatroon, speerpunt van beleid. Hierbij staan gezond eten, niet roken en bewegen centraal.

Sport en bewegen voor 50-plussers moet op maat worden aangeboden en meegroeien met de steeds groter wordende vraag naar kwaliteit. Het beleid moet gericht zijn op de vraag en de wensen van de ouderen zelf. Uit onderzoek blijkt dat die wens is, om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven functioneren. Bewegen en mobiliteit staan hierbij centraal. Binnen de domeinen wonen, zorg en welzijn hebben sport en bewegen vele functies en verscheidene vormen, die afhankelijk zijn van de fysieke gesteldheid van de ouder wordende mens.

LIFETIME MOVEMENT CONSULTANT

Deze adviseur sport en bewegen 50-plus, is werkzaam op het snijvlak van beleid en uitvoering. Fontys Sporthogeschool anticipeert op bovengenoemde ontwikkelingen door in september 2005 een nieuwe deeltijdopleiding Lifetime Movement Consultant (LMC) te starten. Deze opleiding richt zich op het opleiden van goed en deskundig kader. De afgestudeerde kan na afloop opereren op het snijvlak van uitvoering en beleid in het werkveld van sport en bewegen voor 50-plussers en zowel bij profit- als non-profitorganisaties zijn werkzaamheden verrichten. FSH ziet voor de afgestudeerden van deze nieuwe hbo-opleiding hét werkveld voor de toekomst.

Tijdens een in februari jl. gehouden werkconferentie met vertegenwoordigers uit allerlei geledingen van het werkveld (bonden, zorgverzekeraars, fitnessbranche en sportscholen) bleek duidelijk dat zij het genomen initiatief toejuichen en spraken zij uit dat er behoefte is aan goed gekwalificeerde mensen die de vertaalslag kunnen maken van beleid naar uitvoering. Actieve mensen die vanuit hun achtergrond in bewegen bruggenbouwers kunnen zijn in het speelveld van sport en beweegprojecten voor 50-plussers.

DOELGROEPEN

Om aan de opleiding Lifetime Movement Consultant te kunnen deelnemen wordt een hbo denk- en werkniveau verondersteld. De aandacht gaat uit naar de volgende doelgroepen:

- afgestudeerden ALO
- afgestudeerden Fysiotherapie
- afgestudeerden cios met drie jaar werkervaring.

Duur van de opleiding is twee jaar en kosten bedragen €1.750 per jaar.

INFORMATIEBIJENKOMST

Op dinsdag 21 juni 2005 wordt een informatiebijeenkomst gehouden op Fontys Sporthogeschool. Tijd: 19.30 – 21.30 uur. Voor een routebeschrijving zie onderstaande site. Belangstellenden kunnen zich via een mail naar: c.michiels@fontys.nl hiervoor aanmelden tot 16 juni. Uitgebreide informatie over de opleiding

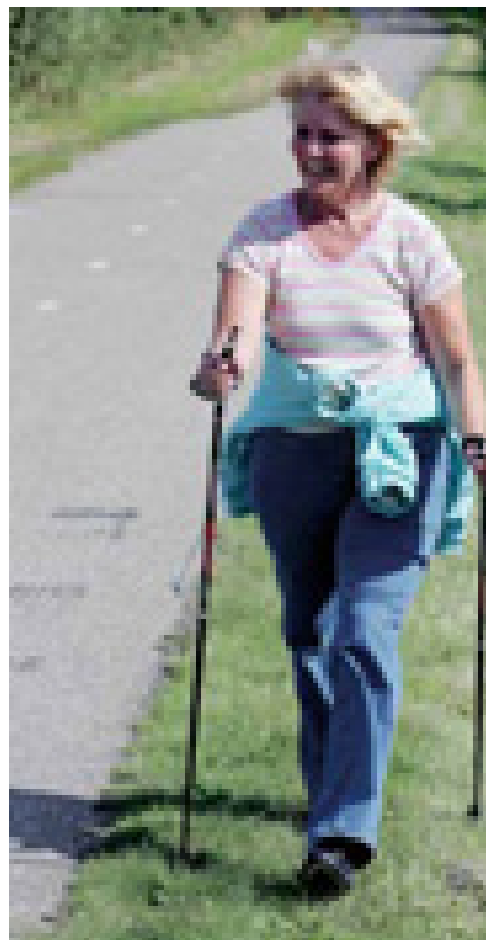

FOTO: ANITA RIEMERSMA

Nordic Walking

vindt u op: www.fontys.nl/sporthogeschool, button zakelijke dienstverlening/opleidingen.

CORRESPONDENTIE: c.michiels@fontys.nl

Wat hebben we toch een geweldig vak. Elke dag is anders. Die snoetjes van kinderen als voor het eerst iets lukt. En áls ze eenmaal over de kop durven gaan, is er geen 'houden' meer aan!

En naast die dagelijkse praktijk is er nog zoveel meer mogelijk.

FOTO: KAREL SNEL

Een hechte vakgroep, de basis die veel mogelijk maakt.

WIE IS KAREL SNEL?

Karel Snel, 33 jaar vakleerkracht basis-onderwijs in Wormerland, vader van drie dochters en opa van vijf kleinkinderen, geeft nog dagelijks les en werkt één dag in de week als coördinator van de vakgroep lichamelijke opvoeding Wormerland en sinds kort voor alle 26 basisscholen vallend onder het schoolbestuur 'Spoor'.

WAT MAAKT JOUW WERK LEUK?

De vakgroep bestaande uit zes ALO-ers, is een hecht team. Zij hebben om hoogstaand vakonderwijs in Wormerland te brengen veel taken naar zich toe getrokken. Beheer van de gymzalen, waardoor prima accommodaties zijn ontstaan met in de zalen alle materialen van de Basisinventarislijst, een zetel in het directeursberaad, een eigen overleg met de gemeente. Een brede vakopvatting houdt ook in dat je, naast

geïntegreerd teamlid, ook zitting hebt in de MR en GMR. De vakgroep neemt tevens deel aan de netwerkbijeenkomsten van de KVLO. Die landelijke bijeenkomsten maken dat je zicht krijgt op hoe andere vakgroepen vergelijkbare problematiek aanpakken. Door de hechte samenwerking binnen de vakgroep is veel mogelijk. Een voorbeeld zijn de sportdagen voor alle leerlingen in Wormerland. Elke groep gaat één dag sporten en groep 7/8, twee dagen. Voor de kleuters worden in de sporthal 40 spelletjes uitgezet, groep 3/4 gaat langs een spelencircuit van acht spelen. Voor de jongsten is bewust gekozen voor binnendagen, zodat ze altijd door kunnen gaan. Groep 5/6 gaat naar het zwembad en 7/8 maakt op dag één kennis met onbekende sporten zoals zeilen, paardrijden, hockey e.d.. Dag twee is er de triatlon met zwemmen, lopen en kanovaren.

HOE KIJK JE ZELF TERUG?

Terugkijkend op 33 jaar bewegingsonderwijs is er veel wél en ook enig wee geweest. Het is heerlijk om van ouders te horen, dat in het enthousiasme van hun kinderen bij de gym, zij hun eigen beleven van jouw gymlessen herkennen. Oud-leerlingen, nu zelf vakleerkracht, die komen vertellen dat ze bij jou de liefde voor het vak opgedaan hebben.

Vakleerkrachten bewegingsonderwijs zijn in de gelukkige gelegenheid om leerlingen in andere situaties te bekijken dan de groepleerkracht, hetgeen zorgt voor eigen inbreng bij leerlingbesprekingen, oudergesprekken, gedragsproblematiek etc..

WAAR STOOR JE JE AAN?

Frustrerend is het dan wel, dat je ondanks alles wat hier in Wormerland met betrekking tot bewegen is bereikt, je voor de zoveelste keer moet strijden voor het behoud van vakonderwijs.

HOE ZIET DE LES LO ER IN 2020 UIT?

Gym in de toekomst wordt gegeven door een vakleerkracht. Er wordt enorm in gedifferentieerd, gebruik gemaakt van veel elektronica, leerlingen zijn heel zelfstandig en het belangrijkste, zij genieten volop!

EN DE TOPPER VAN KAREL SNEL?

Memory-spel:

De klas wordt verdeeld in groepen van drie kinderen. Er liggen drie toestelbanen met aan het einde enkele pilonnen. Onder de pilonnen liggen verschillend gekleurde kaartjes met nummers van 1-10. Iedere groep heeft zijn eigen kleur. Om de beurt gaat één leerling van ieder groep over de toestelbaan, hij mag aan het einde één pilon optillen. Licht daar kaartje nummer 1 van zijn kleur dan mag hij het meenemen. Zoniet: onthouden welk nummer er ligt, terug gaan en nr. 2 van zijn groep mag een baan afleggen. Zo probeert elke groep zo snel mogelijk de kaartjes van zijn kleur op volgorde binnen te halen. Altijd een succes, zowel bij jong als bij heel erg oud!

Brezo Kampen
 levert / bedrukt / borduurt
**sportkleding
 sweaters / t-shirts
 met uw schoollogo**

Meerendijk 25, 8200 AB Kampen
 Tel: 0361 - 500 10 20 / Fax: 0361 - 500 10 21
 E-mail: brezo@brezo.nl / Website: www.brezo.nl

Duke Travel
 www.duketravel.nl

Tel: 0207-648400
 Fax: 0207-648401
 E-mail: info@duketravel.nl

STEDENREIZEN	SPORT / ACTIEF	WINTERSPORT

Groepsreizen voor scholen en bedrijven

Maatwerk

www.grevink.nl

in wintersport

Klik op "aktie" voor de nieuwste aanbiedingen.
 Verstuur uw offerteaanvraag via de homepage

Voor een offerte of brochure bel:

Tel: 0341-460180

fax: 0341-431888

e-mail: info@grevink.nl

Grevink
 reizen
 Lid SGR

Wintersporten met school?

- > Verzorgde reizen naar alle wintersportlanden
- > Van eenvoudig tot luxe
- > Wintersport als werkweek!
- > Het gehele jaar door
- > Vanaf 15 tot 300 personen
- > Vrijplaatsen voor de begeleiders
- > Aandacht voor al uw wensen
- > Ook voor stedenreizen!
- > 25 jaar ervaring!

G2
 REIZEN

Bel vandaag nog: 0341-460812
 Internet: www.g2-reizen.nl

De Groepsreizen Specialist

TRENOMAT SCHEIDINGSWANDEN

De nieuwste generatie zaalscheidingen

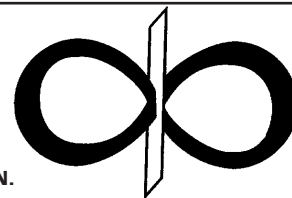
Trenomat Acoustic®

- Geluidsreductie en geluidsabsorptie in **alle** zaal delen door **nieuw** akoestisch wandmateriaal!
- Ook voor renovatie en verbeteren van de akoestiek in bestaande accommodaties!

TRENOMAT

De Graaf en van Stijn B.V.
 Postbus 32
 2420 AA Nieuwkoop
 Tel: (0172) 57 97 20
 Fax: (0172) 57 26 70
 www.trenomat.nl
 info@trenomat.nl

IS DAT KIND:
 OVERBEWEEGLIJK?
 DRUK EN ONHANDIG?
 'ACHTER' MET SCHRIJVEN?

DE OORZAAK KAN EEN
 BEWEGINGSACHTERSTAND ZIJN.

Het CENTRUM VOOR M.R.T. in 's Hertogenbosch start in het schooljaar 2005/2006 een **oriëntatiecursus** en een **opleiding**:

MOTORISCHE REMEDIAL TEACHING

Beide cursussen zijn bestemd voor eenieder, die beroepsmatig belangstelling heeft voor Motorische Remedial Teaching. De oriëntatiecursus laat mensen kennis maken met deze problematiek bij kinderen en de opleiding is bedoeld voor diegenen, die MRTer willen worden of MRT in hun beroep willen integreren.

De **Oriëntatiecursus** start in september op **donderdagavond**.

De cursus is op 10 avonden

De kosten bedragen € 300,-

De **Opleiding** start in januari 2006 en duurt tot juli 2007.

De **opleiding vindt plaats op donderdag**, dertig avonden en 6 zaterdagen. De kosten bedragen € 1.550,-

Als u ons belt of mailt krijgt u een inschrijffolder toege-stuurd.

CENTRUM VOOR MRT

Jeanne Smits

Cursuslocatie: BS. De Wegwijzer Drunen

Kantoor: v.Doorrenstraat 18 5038 VK Tilburg

Telefoon 013 - 5368043

e-mail: jeanne_smits@hotmail.com

Nu al ontduiking minimumtabel

Er komen onrustenbarend veel reacties binnen van scholen die al vooruit lopen op de nieuwe wetgeving tweede fase en onderbouw. Er worden (vernieuwings)plannen gemaakt die kennelijk makkelijker te realiseren zijn door te korten op de uren bewegingsonderwijs. De minister gaat er duidelijk ten onrechte vanuit dat scholen het belang van bewegen hoog in het vaandel hebben staan. Als het water aan de lippen staat, worden echter andere keuzes gemaakt. We zullen de minister en de kamerleden hiervan op de hoogte stellen.

Minder beroerte door meer lichaamsbeweging

Uit recent onderzoek is gebleken dat gebrek aan lichaamsbeweging een risicofactor is voor het krijgen van een beroerte. Bij matige lichamelijke inspanning vermindert het risico al en intensieve inspanning in de vrije tijd blijkt bescherming te bieden tegen alle vormen van beroerte (Bron: Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde, 30 april). Wederom een argument om als overheid te investeren in bewegen op school. De kosten van invaliditeit ten gevolge van herseninfarcten zijn vele malen hoger dan de bekostiging van drie uur lichamelijke opvoeding op alle schooltypen gegeven door deskundige docenten.

Oproep voor deelname aan Panathlon

Per abuis is de oproep van Truus van der Gugten om ook in Nederland regionale of plaatselijke Panathlon clubs op te richten niet geplaatst bij het artikel in LO 5. Hoe één en ander in zijn werk gaat, kunt u lezen op onze website.

Paul Beenen overleden

Op 28 april is Paul Beenen geheel

onverwacht tijdens het hockeyen overleden. Paul Beenen heeft veel betekend voor de ontwikkeling van de motorische remedial teaching in Nederland. Hij heeft als opleider een eigen lijn weten neer te zetten. Hij participeerde nog volop in de landelijke werkgroep MRT-opleiders. In LO 7 zal een in memoriam verschijnen. Hij was 62 jaar.

Lintjes

Collega's Kees van Tilborg en Henk Gemser zijn onderscheiden met een lintje. We feliciteren hen van harte met deze koninklijke onderscheiding.

Afscheid Berry de Blaauw

Op 28 april hebben de medewerkers van het bureau van de KVLO op feestelijke wijze afscheid genomen van Berry de Blaauw. Berry heeft gedurende 17 jaar vele ondersteunende werkzaamheden verricht, de laatste jaren met name voor het DGO-apparaat. We zullen haar als collega missen en wensen haar en gezin drie fijne jaren op Curaçao toe.

Nieuwe medewerkers IRP en school-sport gevraagd

Vanwege het vertrek wegens FPU van Jaap van der Blij (IRP) en Theo Boekhorst (Schoolsport) zijn wij op zoek naar enthousiaste collega's voor beide functies. De advertenties met profielschets staan in dit blad op pagina 2.

Verantwoordelijkheid arbeidsomstandigheden geheel bij werkgever

Scholen zijn niet meer verplicht aangesloten bij een Arbo-dienst. Dit staat in de nieuwe wet Arbo-dienstverlening die waarschijnlijk per 1 juli in werking treedt. Scholen moeten zelf een Arbo-beleidsplan maken

waarin staat wie waar verantwoordelijk voor is en wie welke Arbo-taken vervult. Hierover moet overeenstemming zijn met de (G)MR. Elke school moet een preventiemedewerker in dienst hebben. Deze moet deskundiger zijn dan de huidige Arbo-coördinator. Ook de risico-inventarisatie en -evaluatie komt geheel bij de school te liggen. Het is zeer de vraag of de kleinere scholen dit aan kunnen. Er ontstaat bovendien opnieuw een vorm van deregulering met verantwoordings- en regelplicht zonder extra middelen. Dat er voor LO specifieke deskundigheid nodig is om de risico's goed te kunnen inschatten moge duidelijk zijn. Het zou een goede zaak zijn als deze deskundigheid gecertificeerd wordt.

Aanvraag FPU-ontslag

Nog steeds is niet duidelijk wat er per 1 januari 2006 met de FPU-regeling gebeurt. Wordt deze afgeschaft? Komt er dan een alternatief? Zal er een overgangsregeling worden getroffen? En hoe ziet die er dan uit? Sociale partners zijn daarover momenteel nog met elkaar in overleg. De uitkomst daarvan valt pas tegen het einde van dit jaar te verwachten. Daarom is het wellicht verstandig om, in geval u van plan bent per 1 januari a.s. of kort daarna van de FPU-regeling gebruik te maken, daartoe voor de zekerheid nu spoedig het verzoek te doen. Voor informatie over de te volgen procedure kunt u contact opnemen met de afdeling Rechtspositie van de KVLO.

Studiedag basisonderwijs

De jaarlijkse studiedag basisonderwijs vindt dit jaar plaats op woensdag 2 november op de Halo te Den Haag.

LET OP: Voor al uw sportieve werkweken

Nederland
Kotterbos

België
Ardennen

Duitsland
Eifel

Frankrijk
Ardennen
Alpen
Verdon
Ardèche

Italië
Dolomieten
Gardameer

Slovenië
Bled

Back to nature

Ervaar de stilte van de natuur vanaf ons tentenkamp in de Franse Ardennen en Duitse Eifel. Eerlijke outdoor activiteiten als abseilen, kano-varen, vlottenbouwen, tokkelen, bivak en volop kampvuur-bouwen: perfecte samenwerkingsvormen!

Luxe survival, 2e fase en cultuur

Het grootste aanbod van groepshuizen en bungalowparken bieden wij in Belgische Ardennen. Locaties in het Ourthe- en Amblèvedal. Tal van mogelijkheden voor culturele excursies.

Outdoor Xtreme

De outdoor activiteiten in puurste zin van het woord beleven de leerlingen in Italiaanse Dolomieten en Franse Alpen: canyoning, raften, via ferrata, hydrospeed, tubing en kayak.

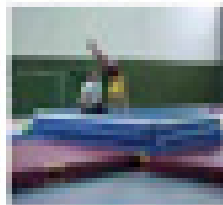
Samenwerken – Bewegen – Samen leren – Natuur ervaren – Beleven – Grensverleggend

www.zwerfSPORT.nl ~ info@zwerfSPORT.nl ~ Tel 023-5628370 Fax 023-5652986

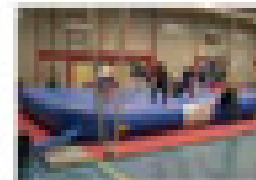
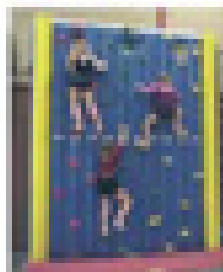
ACTIE NIEUW bij SIDIK

Heeft u iets te vinden ...?

Jubiläum, Sporting of Speed?

Wij hebben voor u de nieuwste SUPERCOOL ... Click & Go!

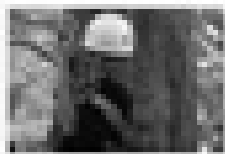
Hier nu onze
AIRFUN AANHANGER
met **VIJF** artikelen
voor slechts € 250
CLICK & GO

Springkussen of Klimwand
Tandemkussen of Airvat
Flagbaker of Creaghen
Bakker of Boudierkussen

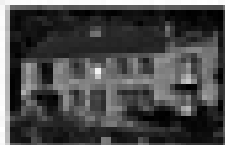
Bel voor info: 020-4444774
of bel Sidik: 020-4447774

Groepshuizen Ardennen

www.zwerfSPORT.nl Tel: 023-5628370

www.zwerfSPORT.nl Tel: 023-5628370

File
schoolsport
artikelen

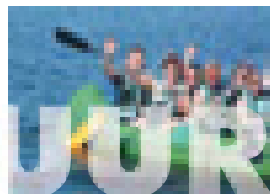
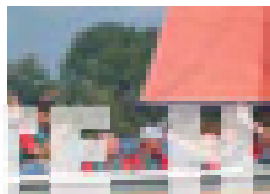
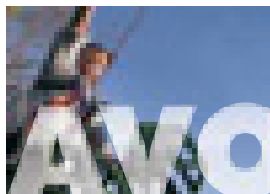
File
breitbalk
bestuurskleding

MATCHPOINT

File
sporten
(sport) kleding

Sportkussen
vanaf € 25,00
(incl. btw)

www.matchpoint-sportswear.nl
info@matchpoint-sportswear.nl
Lijbaanstraat 18 - 8111 RV GRONINGEN 0900 - 2483 777

schoolkampen
schoolsportdagen
personeelsuitstapjes

nautilus

zandstraat17
5331PG KERKDRIEL
0418-632887
www.nautilus.nl

Wanted by Windesheim

Verder komen met u

Persoonlijke aandacht voor studenten en medewerkers staat bij Windesheim voorop. Hierdoor zijn we niet alleen uitgegroeid tot één van de grotere instellingen voor hoger onderwijs van Nederland, het heeft ons ook een studie- en werkklimaat opgeleverd waarin mensen in alle opzichten vooruit komen. Met vele faciliteiten onder handbereik en alle kansen voor het oprapen. Windesheim blijft groeien, in alle opzichten. Daarom hebben we voortdurend mensen (m/v) nodig die samen met ons vérder willen komen.

Docent sociale (sport)wetenschappen met specifieke competenties op het gebied van (ortho)pedagogiek, 0,8-1,0 fte
Calo, Lerarenopleiding Lichamelijke Opvoeding eerstegraads

Een splitsing van deze vacature in twee kleinere is mogelijk.
Reactietermijn tot 28 mei 2005.

Voor een uitgebreide beschrijving van de functie, onze onderwijsorganisatie en de sollicitatie-procedure kijkt u op www.windesheim.nl. U kunt de vacaturetekst ook opvragen bij het bedrijfs-bureau van de dienst Personeel en Organisatie: (038) 4 699 705, Campus 2-6, Zwolle.

Acquisitie n.a.v. deze advertentie wordt niet op prijs gesteld.

Windesheim

het gebeurt op windesheim